

ÁL-SHAKESPEAREI DRÁMÁK

SZERKESZTI HEINRICH GUSZTÁV

III.

A TÉKOZLÓ FIÚ

(THE LONDON PRODIGAL)

1605

FORDÍTOTTA

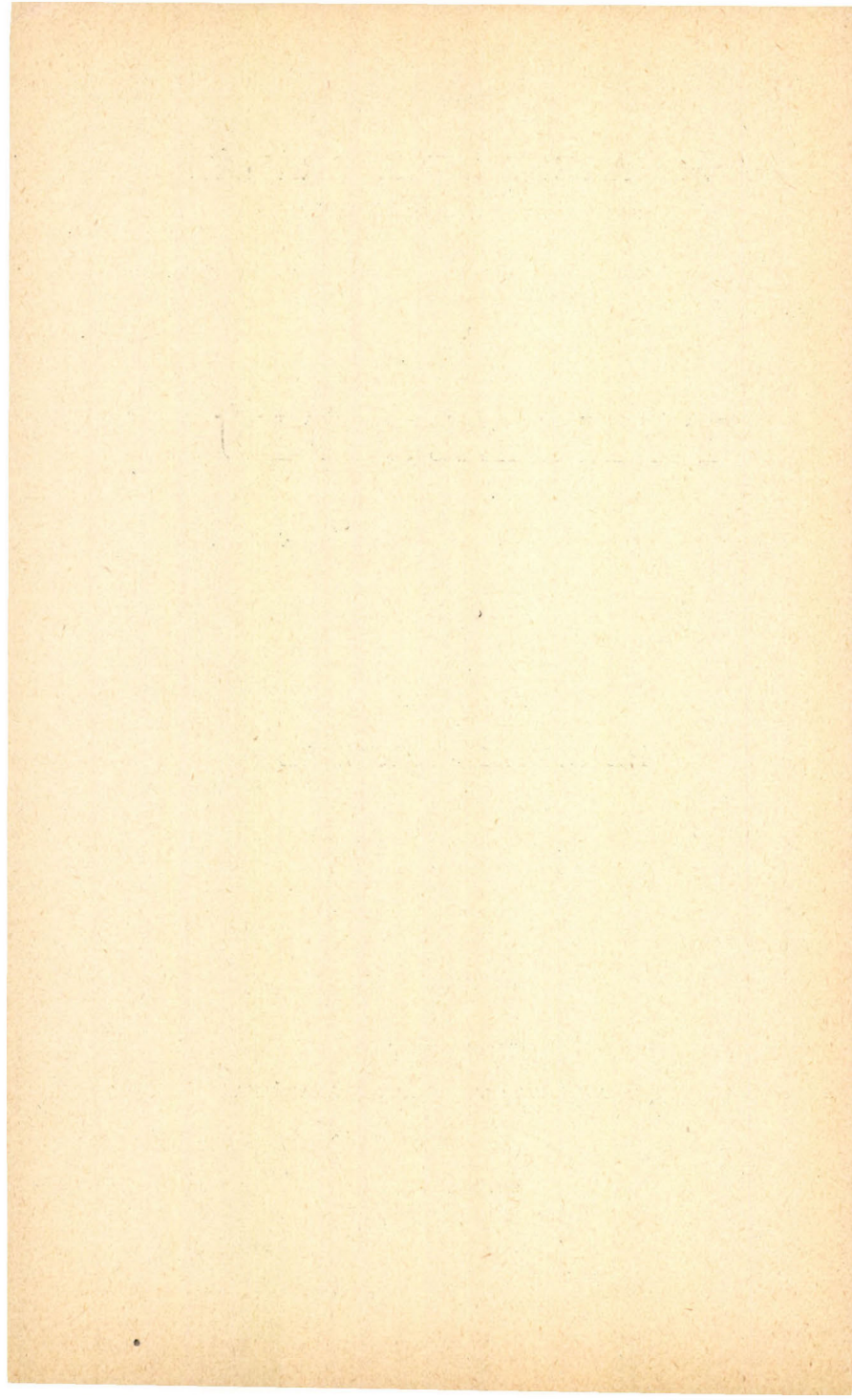
BENEDEK MARCZELL

BUDAPEST

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

1914

Ára 2 K

ÁL-SHAKEspearei drámák

SZERKESZTI HEINRICH GUSZTÁV

III.

A TÉKOZLÓ FIÚ

(THE LONDON PRODIGAL)

1605

FORDÍTOTTA

BENEDEK MARCZELL

BUDAPEST

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

1914

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

BEVEZETÉS.

A «Tékozló fiú» — eredeti címén «The London Prodigal» — Shakespeare színházában került színre és 1605-ben — tehát még a költő életében — az ő nevével jelent meg nyomtatásban, a nélkül, hogy Shakespeare, legalább tudtunkkal, tiltakozott volna ez ellen. A III. folio kiadás szerkesztői bizonyára épen ez alapon vették fel műveinek gyűjteményébe.

A maga korában semmiféle említés nem történt erről a darabról. Shakespeare renaissance-a idején határozottan az ő művének tartották és Lessing, majd Schlegel és Tieck a legnagyobb elismeréssel szólottak róla. A darab sok kétségtelen hibája mellett nem lehetetlen, hogy ez elismerésben volt valami a Shakespeare iránt érzett, talán kissé kritikátlan hódolathból: de valószínűnek tartom azt is, hogy megérezték a benne rejlő, bár tökéletlenül kifejtett koncepcziót. Legalább erre vall, hogy Lessing át akarta dolgozni a német színpad számára, majd kidolgozta egy hasonló tárgyú színmű tervét — de még inkább az, hogy olyan színpadi érzékkel megáldott ember, mint Fr. L. Schröder, valóban át is dolgozta, igen szabadon, *Kindersucht oder das Testament* címen négyfelvonásos darabbá. Ez még az átdolgozás elkészültének évében, 1781-ben színre is került a bécsi udvari színházban.

A «Tékozló fiú» témája és sok helyen megírása is, valóban olyan, hogy csábít az átdolgozásra, mert egy-

két új motívum beletoldásával, egy-két melodramai valószínűtlenség eltüntetésével nem egy kétségtelen Shakespeare-darab oldalán megállhatná a helyét.

Mint a cím is mutatja, a tékozló fiú bibliai meséjét helyezi a korabeli angol milieu-be. A bibliai tékozlóra csak egy helyen történik czélzás, mikor a darab hőse, Matthew Flowerdale, attól kezd félni, hogy magának is nemsokára a disznókkal kell ennie.

Matthew jellemzésében van a darab egyik főhibája. A tékozló fiút nem nézi elég objektív szemmel a szerző: mintha maga is haragudnék rá, szinte a legutolsó jelenetig ráaggat minden lehető rosszat és — ez az objektivitás hiánya — még azt sem engedi meg neki, a mit Shakespeare III. Richardnak és Jágónak is megengedett: hogy legalább monológjaiban önmaga előtt iparkodjék igazolni magát. Fiatal íróra valló elfogultság. A «Titus Andronicus» egyik alakjáig kell visszamennünk, hogy Shakespeare-nél ily abszolút «moral insanity» példáját találjuk. Matthew csak a darab legvégén kezdi nyomorával mentegetni magát, még ekkor is vissza-visszaesik cinizmusába s csak a melodramatikus zárójelenetben történik hirtelen, teljes és persze — hihetetlen Pálfordulása.

Ezt a csodát Sir Lancelot Spurcock leánya, Luce idézi elő. Luce alakjának ugyanaz a hibája, a mi Matthew alakjáé. Ez viszont túlságosan tökéletes. Szeret egy derék lovagot és az is szereti őt. Más kérője is van, az is derék ember, de apját egy hazug végrendelettel befonja Matthew, s az hozzákényszeríti. Esküvő után tüstént kiderül Matthew minden csalafintasága, sőt tulajdon apja akarja fogságra vettetni, hogy ne árthasson többet, de — itt következik a valószínűtlen *coup de théâtre* — Luce köti magát az akarata ellenére tett hitvesi eskühöz, s bár apja kitagadja, új

férje durván eltaszítja magától, kutyahűséggel ragaszkodik hozzá. Olyan szenvedélylyel könyörög érte, úgy ajánlja fel neki hűségét és szerelmét, mintha — nem is egészen akarata ellenére mondta volna ki az igent.

Ezért csábit átdolgozásra a darab: ha Matthewban csak egy csepp van a könnyelmű fráterek szeretetreméltóságából, ha Luce szívét egy kissé megejti ez a szeretetreméltóság: az egész darab emberibb, valószínűbb; végső fordulata, a mily hihetetlen most, olyan igazzá lesz; alapgondolatát, a nő önfeláldozás javító, megváltó hatását így bizonyíthatná be igazán.

E két elrajzolt főalak mellett a kissé felületesen ábrázolt mellékalakok között akad néhány eléggé sikerült. Ilyen elsősorban a tékozló fiú apja, noha az egész darabon áthúzódó átöltözési komédiája (szolgaként kíséri fiát, hogy a természetét megismerhesse) elég valószínűtlen és mai szemmel nézve nagyon elavult. De az Shakespeare tollához méltó, mikor a darab első jelenetében öcscsével beszél, a kire fiát bízta s a ki beszámol neki Matthew romlottságáról. Az apa mindenre talál mentséget, példát a saját ifjúságából, s a keserű tapasztalatok egész sora után sem mond le arról a reménységről, hogy az ifjúság majd kitombolja magát és végül minden jóra fordul.

Sir Lancelot patriarchai szeretetreméltóságba burkolt kapzsisága, Frances lányának madáresze, önzése, gyerekes hiúsága néhány vonással pompásan van megrajzolva. A humor rendes képviselői, a szolgák, mérsékeltén humorosak e darabban, de viszont van bennük valami mélyebb emberi vonás. A tudákos, zagyva-beszédű Daffodill szerelmes úrnőjébe és önérzetesen csapja le Sir Lancelot libériáját. Artichoke-ból is kitör egyszer valami, a mit ma a szolga szociális öntudatának neveznénk. A többiek: Delia, a kissé prédikálós

«okos szűz», Lancelot leánya ; Weathercock, az elősdi, kinek természetét neve mutatja (szélkakas) ; Oliver, a lapos devonshirei dialektusban szájaskodó derék posztókereskedő ; Greenshild, a korrekt katona, stb. egyszínű alakok. De mindezek együtt érdekes, valószerű, szinte modern életet varázsolnak elénk, s a darab étellel teljes levegőjét csak a már említett melodramatikus fordulatok rontják meg.

Egy szót még a «Tékozló fiú» nyelvéről s ezzel kapcsolatban a fordító törekvéséről is. A darabban folytonosan váltakozik vers és próza. A próza minden pathetikus emelkedettség és czikornya nélkül való modern, polgáriás beszélgetés. A vers sokszor szinte észrevétlenül váltja fel és nem igen akar kiemelkedni belőle. Kivétel talán Luce egy-egy dikciója.

Ezt a polgári egyszerűséget, közvetlenséget és természetességet akartam visszaadni, még azon az áron is, hogy a próza túlságosan mainak érzik, a vers pedig itt-ott döcögős lesz talán. Magyarul nagyon könnyű simán gördülő jambusokat írni, de a magyar drámai versben megszoktunk bizonyos archaizmusokat, szabadságokat, inverziókat, a mik viszont összefüggenek a legmagasabb páthosszal. Polgári perpatvarokra a blank jambus nincs berendezve. Választanom kellett a pathetikus és gördülékeny, vagy a természetes, de itt-ott döcögős vers között. Az utóbbit választottam. A «tevé» szó például kitűnő jambikus láb (a magyar drámai vers szereti is a félmultat), «tettél» spondaeus és rontja a sort — én azonban a «tettél»-hez ragaszkodtam, az igazság és természetesség nevében.

Benedek Marcell.

A TÉKOZLÓ FIÚ

SZEMÉLYEK.

Idősb Flowerdale, kereskedő.

Matthew Flowerdale, a fia.

Ifjabb Flowerdale, a kereskedő testvéröccse.

Sir Lancelot Spurcock.

Sir Arthur Greenshield, katonatiszt } Luce kéri.

Oliver, devonshirei posztókereskedő }

Weathercock, *Sir Lancelot Spurcock* elősdiye.

Civet, *Frances* kéréje.

Polgár.

Daffodill } *Sir Lancelot Spurcock* szolgálja.

Artichoke }

Dick és *Ralph*, hamisjátékosok.

Ruffian, kerítő.

Delia }

Frances } *Sir Lancelot Spurcock* leányai.

Luce }

Polgárasszony.

Sheriff és rendőrök, hadnagy és katonák, csaposok,
szolgák. *Szín* : London és környéke.

ELSŐ FELVONÁS.

I. szín.

London. Szoba ifjabb Flowerdale házában.

IDŐSB FLOWERDALE és IFJABB FLOWERDALE belépnek.

ID. FLOWERDALE.

Öcsém, Velenczéből álöltözetben
Jövök, fiam lelkét kikémlelni.
Mondd, hogyan él, mióta távozóban
Rád bíztam őt, hogy óvjad és vezesd?

IFJ. FLOWERDALE.

Hitemre, bátyám, úgy, hogy sirva hallod,
S én szégyenkezve mondom el neked.

ID. FLOWERDALE.

Hogyan, öcsém? Talán bizony többet költ, mint a
mennyit itt hagytam neki?

IFJ. FLOWERDALE.

Mit? Hogy többet-e? De mennyivel! A mit te adtál,
az semmi. Elköltötte s azóta kölcsönöket kért: eskü-
dözött, hivatkozott az atyafiságra, hogy pénzt csikarjon
ki tőlem, *arra a szeretetre, a melylyel az apja iránt vi-*
seltetem, — a vagyonra, a mely redszáll majd, — csak-
hogy kielégítsem a szükségleteit: megtettem s azóta

megkaptam az adósságlevelét s a barátaiót is. Tudom, hogy a tiéd, a mit elkölt, de mégis fáj nekem az a féktelen vadság, a mi úrrá lett rajta.

ID. FLOWERDALE.

Milyen az életmódja, öcsém? Miféle vétkei vannak? Ha nem egészen kárhozat-izűek, az ifjuság mentheti könnyelműségét. Magam is zabolátlan voltam harmincz esztendő koromig — nem, szinte negyvenig: látod, mi lett belőlem mégis. Mert ha már a bűnt a megfontoltság szemével nézzük s az ész mérlegén mérjük, olyan utálatosnak tetszik a bűn megtett útja, hogy a házigazdája, a szív, inkább a földbe szeretne temetkezni vagy pedig új lakót keres magának; ha pedig ez igaz, nem sokkal jobbak-e azok, a kik ifjúkorukban megismerték mindezeket a bűnöket és megszabadultak tőlük, mint azok, a kik alig ismerték és öregségükre rohannak beléjük? Hidd el, öcsém: a kik a legerényesebben halnak meg, a legbűnösebben éltek ifjúkorukban és senki sem tudja úgy a tűz veszedelmes voltát, mint az, a ki beléesik. — De mondd, milyen az élete folyása? Beszélj a tulajdonságairól.

IFJ. FLOWERDALE.

Jó, elmondom, bátyám: örökösen esküdözik és nem tartja meg az esküjét; ez pedig rossz dolog.

ID. FLOWERDALE.

Elismerem, valóban rossz dolog esküdözni, de ilyen esküket meg nem tartani — jobb; mert ki marad meg egy rossz dolog mellett? Nem, hitemre, ezt inkább erénynek tartom, mint bűnnek. Kérlek, beszélj, tovább.

IFJ. FLOWERDALE.

Nagy verekedő és rendesen ő jár rosszul.

ID. FLOWERDALE.

Hitemre, nem jár rosszul, mert ha verekszik és megverik, az majd hamar megtanítja, hogy kerülje az ilyesmit; mert mi sarkalja az embert vagy a gyermeket inkább az erényre, mint a büntetés? — Hát még mi uralkodik rajta?

IFJ. FLOWERDALE.

Nagy ivó, olyan, hogy egészen megfélekedzik magáról.

ID. FLOWERDALE.

Az a legjobb! A bűnt el is kell felejtetni: csak hadd igyék, akkor nem issza el a lelkét. Nem, ez nem baj, inkább szerencsés tulajdonságnak tartom, mint rossznak. — Van még valami hibája?

IFJ. FLOWERDALE.

Bátyám, kölcsön kér az mindenkitől a világon.

ID. FLOWERDALE.

Ej, látod, így tesz a tenger is: kölcsön kér a világ minden kis folyójától, hogy magát növelje.

IFJ. FLOWERDALE.

Igen, csakhogy a tenger visszafizeti, a fiad meg soha.

ID. FLOWERDALE.

A tenger se tenné, ha úgy ki volna száradva, mint a fiam.

IFJ. FLOWERDALE.

Úgy látom, bátyám, inkább tetszenek neked a fiad hibái, mintsem elítélnéd értük.

ID. FLOWERDALE.

Nem, ne érts félre, öcsém ; mert ha most átsurranok is a hibáin, mint csekély, semmi dolgokon, mikor még csirádzóban vannak : elkeserítené a szívemet, ha valaha úrrá lennének rajta.

MATTHEW *(odakünt)*.

Hé! Ki van odabent! Hé! *(Bekopog.)*

IFJ. FLOWERDALE.

Ez a fiad ; azért jön, hogy megint pénzt kérjen.

ID. FLOWERDALE.

Az Isten szerelméért, mondd neki, hogy meghaltam ; hadd lássuk, hogyan fogadja ezt a hírt. Mondd, hogy híreket hoztam neked az apjáról. Van nálam egy végrendelet, azt átadom neki, mintha az enyém volna.

IFJ. FLOWERDALE.

Jól van, bátyám, ne többet : megteszem.

MATTHEW *(odakünt)*.

Bácsi, merre vagy, bácsi?

IFJ. FLOWERDALE.

Engedjétek be ide az öcsémuramat.

ID. FLOWERDALE *(gyorsan, suttogva)*.

Tengerész vagyok, Velenczéből jöttem, Christopher a nevem.

MATTHEW FLOWERDALE belép.

MATTHEW.

Az úristenre, igazán, bátyám —

IFJ. FLOWERDALE.

Elég lett volna *igazán* is, öcsém, úristen nélkül.

MATTHEW.

Engedelmeivel, bátyám, az úristen az igazság istene. Az úton egynehány gazficzko rámtámadt a pénzem miatt.

IFJ. FLOWERDALE.

Sohasem jössz úgy, hogy verekedés hírét ne hoznád.

MATTHEW.

Hitemre, bátyám, kölcsön kell adnia tíz fontot.

IFJ. FLOWERDALE.

Hozzatok egy kis híg sört az öcsémuramnak!

MATTHEW.

No, lássa, most meg tréfára akarja fordítani a dolgot. A szemem világára mondom, bátyám, a croydoni vásárra kéne lovagolnom, hogy Sir Lancelot Spurcockkal találkozzam; feleségül szeretném venni Luce leányát és tíz piszkos font miatt vesziessen el az ember kilencszázhatvanegynehányat s mellesleg még az életéjéjét is! A kezemre mondom, bátyám, ez igaz.

IFJ. FLOWERDALE.

Persze, ez mind igaz, a mennyire én tudom.

MATTHEW.

No lám! — És megkapja bátyám az adósságlevelet vagy Tom White-ét, James Brock-ét vagy Nick Hall-ét; nincs azoknál jobb kard- és törforgató egész Angliában; kárhozzunk el, ha meg nem fizetjük: köztünk a legrosszabb sem juttat kárhozatra mindnyájunkat tíz fontért. Fene egye azt a tíz fontot.

IFJ. FLOWERDALE.

Öcsém, nem most hittem neked először.

MATTHEW.

Higyjen most is; nem tudja, mi történhetik. Ha csak egy dolog igaz volna, nem lennék ilyen nagy gondban, nem lenne szükségem tíz fontra — de hiszen ez a baj épen, hogy nem akarnak hinni az embernek.

IFJ. FLOWERDALE.

Mi az az egy dolog, öcsém?

MATTHEW.

Biz' Isten, ez, bátyám: meg tudja-e mondani, hogy megérkezett-e a *Kathe and Hugh*?²

IFJ. FLOWERDALE.

Biz' Isten, megérkezett.

MATTHEW.

No, hál' Istennek, köszönöm ezt a hírt. Bizonyos abban, hogy benn van már a *Pool*-ban?*

* A Themze egy része, a London Bridge-en alul. (Ford.)

IFJ. FLOWERDALE.

Ott van. Hát aztán?

MATTHEW.

Hát aztán? Akkor van hat vég bársonyom, a mit küldtek nekem, egyet odaadok bátyámnak: mert a levél így szól; van egy vég hamuszín, egy háromszor csomózott fekete, egy királyszín, egy karmazsin, egy sötétzöld, meg egy bíbor: igazán mondom.

IFJ. FLOWERDALE.

Kitől kapnád ezt?

MATTHEW.

Kitől? Hát az apámtól; bátyámnak szóló üdvözlétekkel együtt; és így ír: «tudom — azt mondja — hogy sokat zavartad szerető nagybátyádat, a kit, ha Isten is úgy akarja, hazatértemkor bőségesen megjutalmazva akarok látni», — bőségesen, emlékszem, ez volt az a szó: Isten úgy segítjen.

IFJ. FLOWERDALE.

Nálad van az a levél?

MATTHEW.

Igen, a levél itt van — itt a levél: nem — de igen — mégsem: hadd lám csak, melyik nadrágomat is viseltem szombaton? Hadd lám: kedden: az atlaszt; szerdán: a barackszíniű szatént; csütörtökön: a bársonyt; pénteken: megint az atlaszt; szombaton — hadd lám — szombaton — mert abban a nadrágban van a levél, a melyiket szombaton viseltem — ó, a lovaglónadrágom volt rajtam, az, a melyiket bátyám bársonynak nézett; abban a nadrágban van a levél.

IFJ. FLOWERDALE.

Mikor kelt?

MATTHEW.

Biz' Isten, *decimo tertio Septembris* — nem, nem ;
decimo tertio Octobris ; igen, *Octobris*, így van.

IFJ. FLOWERDALE.

Decimo tertio Octobris! És én most kapok egy levelet, hogy az apád júniusban meghalt. (*Id. Flowerdalehez, mint Christopherhez.*) Hogy mondtad, Kester?

ID. FLOWERDALE.

Bizony úgy van, uram, az apja meghalt ; tulajdon kezemmel segitettem a halotti lepedőbe belécsavarni.

MATTHEW.

Meghalt?

ID. FLOWERDALE.

Meg bizony, uram.

MATTHEW.

Az áldóját, hogy eshetett az, hogy az apám meghalt?

ID. FLOWERDALE.

Hát, uram, a régi közmondás szerint :

Megszületett, gyermek volt :

Felnőtt, beteg lett, megholt.

IFJ. FLOWERDALE.

Ne vedd úgy a szívedre, öcsém.

MATTHEW.

Nem, nem is tudok rögtönözve sírni : bíz' Isten, két-három nap múlva kérdés nélkül is sírni fogok. De remélem, jó emléket hagyott hátra.

ID. FLOWERDALE.

Nagyon jót, uram és jó rendben is hagyott mindent; a mi a *Catherine and Hugh*hot illeti, a melyről beszélt, hát én azon jöttem; láttam valamennyi fuvarlevelet; hanem az a bársony, a miről beszélt, nincs a hajón.

MATTHEW.

Istenemre, biztosíthatlak, hogy akkor család van a dologban.

ID. FLOWERDALE.

Arra akár meg is esküszöm: család van a dologban, ámbár Velenczében sem volt egy vég bársony sem rajta.

MATTHEW.

Remélem, jó módban halt meg.

ID. FLOWERDALE.

A világ azt mondja; megírta a végrendeletét is, melynek én vagyok méltatlan hozzája.

MATTHEW.

A végrendelete! Nálad van a végrendelete?

ID. FLOWERDALE.

Igen, uram; a nagybátyja jelenlétében szándékoztam átadni önnek. (*Atadja a végrendeletet.*)

IFJ. FLOWERDALE.

Remélem, öcsém, most, hogy Isten gazdagsággal áldott meg, nem feledkezel meg rólam.

MATTHEW.

Igazságos leszek, bátyám: bár meg kell vallanom, nagyon rosszul esett, hogy azt a tíz fontot megtagadta tőlem.

IFJ. FLOWERDALE.

Nem, nem tagadtam meg.

MATTHEW.

Istenemre, kereken megtagadta.

IFJ. FLOWERDALE.

Ítéljen ez a derék ember.

ID. FLOWERDALE.

Nem tagadta meg kereken, uram.

MATTHEW.

De bizony azt mondta, hogy nem ad kölcsön s ezt régen úgy nevezték, hogy kerek megtagadás. No, bátyám, lássuk az apám hagyakozását. (*Olvas.*) «Isten nevében, Amen. — Item, háromszáz fontot hagyok Flowerdale öcsémnek, hogy fizesse ki Londonban apró adósságaimat. — Item, Matthew Flowerdale fiamnak hagyok két bál hamis koczkát s egyéb ilyen hasznavehető csontokat.» — Az áldóját, hogy értheti ezt?

IFJ. FLOWERDALE.

Folytasd, öcsém!

MATTHEW (*olvas*).

«Ezeket a tanácsokat adom neki: ha kölcsön kér, esküdjék, mert a szavára senki sem ad semmit. Semmi esetre se vegyen feleségül tisztességes asszonyt; a másféle majd gondoskodik magáról. Lopjon, a menyit csak tud, hogy rossz lelkiismerete rávegye a megérdemelt vezeklésre:» — azt hiszem, az akasztást érti! No, ha ez a végakarata és a testamentuma, az ördög

nevetve állt az ágya lábánál, a míg írta. Az áldóját, mi juthatott eszébe, hogy értelmetlenségekkel akarta kiszűrni az örökösei szemét?

ID. FLOWERDALE.

Saját kezével írta ezt, uram.

MATTHEW.

Nem bánom ; hanem azt a tíz fontot adja ide, bátyám : képzelje azt, hogy elvesztette vagy elrabolták, vagy elszámította magát ennyivel ; csak adja hamar, édes bátyám.

IFJ. FLOWERDALE.

Egy fillért sem.

ID. FLOWERDALE.

Igazán, adja kölcsön neki, uram. Magamnak is van a városban vagy húsz font értékem ; azt mind lekötöm érte : azt mondja, házasság miatt kell neki.

MATTHEW.

Igen, biz' Isten úgy van. Derék ember ez. No, édes bátyám !

IFJ. FLOWERDALE.

Kezeskedel érte, Kester ?

ID. FLOWERDALE.

Szívesen, uram.

IFJ. FLOWERDALE.

Hát akkor jere egy óra mulva, öcsém, itt lesz a pénz.

MATTHEW.

De igazán ?

IFJ. FLOWERDALE.

Igazán ; jere vagy küldj érte.

MATTHEW.

Nem, eljövök magam.

ID. FLOWERDALE.

Hitemre, szeretnék uraságod szolgálatába állni.

MATTHEW.

Hogyan ? Szolgám szeretnél lenni ?

ID. FLOWERDALE.

Nagyon szívesen, uram.

MATTHEW.

Jó, hát megmondom neked, mit tégy. Azt mondd, van húsz fontod : eredj Birchín-Lanebe, végy ruhát magadnak : velem fogsz lovagolni a croydoni vásárra.

ID. FLOWERDALE.

Köszönöm, uram : megvárom.

MATTHEW.

Hát egy óra múlva meglesz a pénz, bátyám.

IFJ. FLOWERDALE.

Meglesz, öcsém.

MATTHEW.

Mi is a neved ? Kester ?

ID. FLOWERDALE.

Az, uram.

MATTHEW.

No, eredj, szerezz ruhát! Bátyám, a közel viszontlátásig áldja Isten! (*Matthew elmegy.*)

IFJ. FLOWERDALE.

Hát hogy tetszik a fiad, bátyám?

ID. FLOWERDALE.

Olyan, mint egy vad, féktelen csikó;
Sólyom, mely még csalétket nem kapott:
Aczél zablával fékezik meg azt,
Emezt őrzik, míg meg nem szelidül.
Maradjon még ilyen, ne bántsod sokat:
Az ifjuság nem tűr tanácsokat.
Szolgálom őt, mert — ifjuság bolondság,
Nem akarom, hogy megfékezve rontsák.
Gőgös, bolond bár, nagy verekedő:
Megszelidíti őt is az idő. (*Elmennek.*)

II. szín.

Croydon főútja. Korcsma, előtte nyitott ivó-bódé.

SIR LANCELOT SPURCOCK, WEATHERCOCK, DAFFODILL,
ARTICHOKE, LUCE és FRANCES jönnek.

SIR LANCELOT.

Artichoke, ficzkó, menj haza előre.
Úgy vásároltál, mint egy buta borju:
Hajtsd haza megvett borju-társaid'.

ARTICHOKE.

Igenis, gazduram. Daffodill társam ne iőjjön-velem?

SIR LANCELOT.

Nem, barátom, nem ; kell valaki, a ki szolgálatomra legyen.

ARTICHOKE.

Isten veled, jó társam, Daffodill !
Im, lássa, úrnőm, mily munkám akadt :
Kegyed helyett szolgálók borjakat. (*Elmegy.*)

SIR LANCELOT.

Franke, el kell csapnom ezt a Daffodillt,
Bolond, arczátlan ficzkó lett belőle.

FRANCES.

Ilyen volt az, mióta ismerem :
Elég bölcs volt eddig bolond cselédnek.

WEATHERCOCK.

Nincsen hozzám szava, Sir Lancelot ?

SIR LANCELOT.

A lányaimról ? Jó, jerünk előbbre.
Kettő van itt, az Isten tartsa őket ;
Hanem a harmadik, az furcsa jószág :
Nem kér kegyedből, Master Weathercock.

WEATHERCOCK.

A feszületre, nem, Sir Lancelot ;
De ha kipróbált volna — azt hiszem,
Embernek ítél mégis engemet.

SIR LANCELOT.

Ne bántsa önt ez elutasítás ;
Hét tiszteletreméltó, érdemes

Családapa van Kentben mai nap,
A kiket egykor elutasított,
Nem óhajt férjhezmenné, azt hiszem.

WEATHERCOCK.

Elég bolond.

SIR LANCELOT.

Ej, hát bolond, ki szűz kíván maradni?

WEATHERCOCK.

Ne értsen félre — nem, Sir Lancelot,
De régi mondás, jól ismerheti :
Az a leány, ki meghal szűzi sorban,
Majom-csordát terelget a pokolban.

SIR LANCELOT.

Ostoba mondás s még hozzá hamis.

WEATHERCOCK.

Hitemre, én is annak tartom, hagyjuk hát ezt : de
ki fogja elvenni Frances kisasszonyt?

FRANCES.

Testvér, ezek biz' Isten az én férjhezmenésemről
beszélnek.

LUCE.

Bolondoknak nem kell száját befogni :
Járás közben szabad nekik locsogni.

DAFFODILL.

Drága kisasszony, bölcs mondások ismét !
Milyen esze van, eszem az eszét !

LUCE.

Belőled árad a bolond beszéd.

SIR LANCELOT

Szavamra, nincs egy udvarlója sem még :
 Isten segítse meg, bolond leány az ;
 De itt a másik, feketeszemű,
 Ravasz, eszes, azt kéri ketten-hárman.
 Sir Arthur Greenshild, a nemes lovag,
 Jó harczos, csak szegény — azonkívül
 Az ifju Oliver, a devonshirei,
 Elmés, eszes fiú s gazdag, biz' Isten ;
 S egy harmadik is — úrhatnám legény,
 Könnyebb a tollnál, szélnél változóbb,
 Az ifju Flowerdale.

WEATHERCOCK.

No ez, uram,
 Veszekedett ficzkó : az ajtaját
 Elzárhatná előle.

SIR LANCELOT.

Nem teszem :
 Tisztes, derék családból származik.

WEATHERCOCK.

Igaz, hitemre. Tisztességes ember.

SIR LANCELOT

Elégge az. Csak jobb erkölcsű lenne !

WEATHERCOCK.

Bizony, ezen múlik minden, Sir Lancelot ; mert régi
[mondás :

Akár szegény légy, akár gazdag,
Úrnak születél vagy parasztnak,
Pajtában vagy palotában lakol :
Erkölc nélkül nem vagy ember sehol.

SIR LANCELOT.

Igaza van, Master Weathercock.

CIVET belép.

CIVET.

Lelkemre, ebben boszorkányság van, megbabonáztak valami bagolylyal. Keresem őket, korcsmáról-korcsmára, laczikonyháról-laczikonyhára és nem tudom megtalálni. Hohó, ott vannak, ő az ! Remélem, csakugyan ő : most már látom, igen, ő az, mert egy kicsit félre van taposva a cipője.

SIR LANCELOT.

Hol az a korcsma ? Elhagytuk, Daffodill.

DAFFODILL.

A czégére itt volna, Sir, de a hátsó kapuja elől van.

CIVET.

Adjon Isten, Sir. Válthatnék-e néhány szót önnel ?

DAFFODILL.

Nem tudok váltani, Sir.

CIVET.

Hát akkor maradjon egészben. Kérem, Sir, kik és mik lehetnek azok a nemes kisasszonyok ott?

DAFFODILL.

Nemes asszonyok lehetnek, ha a végzet és a mortalitás is úgy akarja.

CIVET.

Mi annak a hölgynek a neve?

DAFFODILL.

Mistress Frances Spurcock, Sir Lancelot Spurcock leánya.

CIVET.

Leány még?

DAFFODILL.

Ezt kérdezze Plútótól és Proserpina asszonyságtól : nem szeretnék rejtvényekben beszélni.

CIVET.

Úgy értem : férjnél van-e?

DAFFODILL.

A fátum szövői nem tudják még, melyik varga fog czipőt varrni a lakodalmára.

CIVET.

Kérem, melyik korcsmában telepedtek le, Sir? Nagyon örülnék, ha szolgálhatnék egy ital borral a nemes kisasszonynak.

DAFFODILL.

A Szent Györgyben vagyunk, Sir.

CIVET.

Isten áldja meg.

DAFFODILL.

Szabad a nevét kérdenem ?

CIVET.

A nevem Master Civet.

DAFFODILL.

Édes név ! Isten önnel, kedves Master Civet.

(*Civet elmegy.*)

SIR LANCELOT.

Vitéz szent György, hát rád akadtunk végre ?
Sárkány helyett olyan jó bort mérj inkább,
A melynek nem kell czégér. Nem fogunk ám
Úgy ülni itt, mint te a lovadon :
Megleszünk ebben a bódében is.
Csapos !

CSAPOS belép.

SIR LANCELOT.

Nekünk, véneknek, hozz aszút,
Lánynak, cselédnek jobb a könnyű bor.
Egy pint aszút — ne többet.

CSAPOS.

Igenis.

Két pint aszút, a háromputtonyosból ! (*Elmegy.*)

SIR LANCELOT.

Egyet, csak egy pintet ! Daffodill, rendelj bort magatoknak is.

FRANCES.

S egy korsó könnyű sört és kalácsot, kedves Daffodill!
(Daffodill bemegy a házba, visszatér borral stb.)

MATTHEW FLOWERDALE és IDŐSB FLOWERDALE, mint szolgálja
 belépnek.

MATTHEW.

Micsoda, itt ülnek ebben a nyitott bódében? Nos, jó Sir Lancelot és kegyed, kedves barátom, tiszteletreméltó Master Weathercock! Egy pint bort iszogatnak? Kettőt ide, hogy szégyeljék magukat!

SIR LANCELOT.

Nem, hetvenkedő uram, engedelmével elmegyünk innét.

MATTHEW.

Ugyan, muzsikusokat ide, táncolni fogunk. Sir Lancelot, hiszen vásár van, vagy mi!

LUCE.

Örültség tánczra kerekedni a vásár kellős közepén.

MATTHEW.

Nem, ha kegyed is azt mondja, szépek legszebbje, akkor nem tánczolk. Fene egye meg a szabómat, elrontotta ezüstös baraczkszínű szatén ruhámat, — de ha ez a gazember még egyszer ilyesmit követ el rajtam, megengedem neki, hitemre, hogy a bolondok lajstromába írjon engem is, önt is, Sir Lancelot, önt is, Master Weathercock. Aztán az aranyművesem is — egy arany nyakéket ígértem neked, Luce; gondoltam, megkapod vásárfiának — s a bitang elkésik, holmi

keleti gyöngyök miatt : de vasárnap estére meglesz, galambom.

CSAPOS visszajön.

CSAPOS.

Sir, odabentről valaki küldött önnek egy palaczk rózsavízzel forralt rajnai bort.

MATTHEW.

Nekem ?

CSAPOS.

Nem, Sir, a lovag úrnak és óhajtana közelebbről megismerkedni vele.

SIR LANCELOT.

Nekem küldte ? Kicsoda az, a ki ilyen szeretetreméltóan viselkedik ?

DAFFODILL.

Én ravasz módon kifürkészttem a nevét, Sir. Már egy hónapja érez hajlandóságot Frances kisasszony iránt ; a neve Master Civet.

SIR LANCELOT.

Hívd ide, Daffodill. (*Daffodill elmegy.*)

MATTHEW.

Ó, én ismerem ezt az embert, Sir ; bolond, de mégis okos, gazdag ember ; az apja birtokkal, gabonával, pénzzel üzérkedett, csak annyi esze nem volt, hogy szajhákkal üzérkedett volna.

CIVET belép.

SIR LANCELOT.

Higgye meg, Sir, túlságosan megterheli magát.

CIVET.

Csekély teher ez, Sir ; hál' Istennek, az apámról maradt mit aprítanom a tejbe. Ha meg nem sérteném, nekem házasuló szándékaim volnának e nemes kis-asszony irányában.

SIR LANCELOT.

Köszönöm. Jöjjön el Lewshambe hát,
Szegény házamban szívesen fogadjuk.
Ismertem apját ; jó férj volt. — Csapos !
Fizetek !

CSAPOS.

Minden ki van már fizetve,
Ez az úr fizetett.

SIR LANCELOT.

No, rosszul tette, —
Ha élünk, máskor mi fogunk helyette.
Master Flowerdale, ez az ön szolgája ?

MATTHEW.

Az, régi jó szolgám.

SIR LANCELOT.

Akkor talán
Megjön az esze, ilyen szolga mellett.
Lewshambe most ! Jó lesz, ha lóra kapnak :
Két óra mulva vége már a napnak. *(Elmennek.)*

MÁSODIK FELVONÁS.

I. szín.

Ut Sir Lancelot Spurcock háza közelében, Kentben.

SIR ARTHUR GREENSHIELD, OLIVER, HADNAGY és KATONÁK
jönnek.

SIR ARTHUR *(a hadnagyhoz)*.

Vezesd e katonákat a hajókhoz,
Öltöztessék fel ott mindegyiket ;
Megérkezéskor kapják majd a zsoldot.
Ég áldjon, hadnagy ; végezd dolgodat. ;

KATONA.

No lám, most elküldenek bennünket és még csak
nem is beszélhetünk a barátainkkal.

OLIVER.

Nem, parátom, peszélhetsz, a mit akarsz, íty nem
foksz elpúcsúzni a parátaittól !

SIR ARTHUR.

Ficzkó, ne többet ; hadnagy, vidd el őket.

KATONA.

No jó, ha meg nem kapom a zsoldot és a ruhát,
meg próbálok szökni, még ha felkötnek is érte.

SIR ARTHUR.

Eredj, kölyök : fékezd a nyelvedet !

(Hadnagy és katonák elmennek.)

OLIVER.

Verpukos ön, Sir ?

SIR ARTHUR.

Parancsnok vagyok, Sir, a király szolgálatában.

OLIVER.

Ha mekenketné, szeretnék a parátaimmal peszélni, mielőtt elmennék, piz' Isten.

SIR ARTHUR.

Vigyázzon magára ; van annyi hatalmám, hogy besorozzak olyan embert, mint az úr.

OLIVER.

Hoty enkem pesoroz ? Azt szeretném látni ; sorozz pe kézenkúzókat és a czimboráit ! Pesorozni enkem ! Nevetek rajtat, ikazán ; látot, itt jön ety tiszteletreméltó lovak, az tutja, hoty te nem sorozhatsz pe enkem !

SIR LANCELOT, WEATHERCOCK, MATTHEW FLOWERDALE,
IDŐSB FLOWERDALE, LUCE és FRANCES jönnek.

SIR LANCELOT.

Hozta Isten Lewshamben, Sir Arthur ; igaz hitemre, örömmel látom. Mi baj ? Csak nem verekszenek ?

OLIVER.

Képzelve csak, pe akar sorozni enkem !

SIR LANCELOT.

Piha, Sir Arthur! Őt besorozni! Hiszen ez kiváló ember!

WEATHERCOCK.

Bizony az, Sir Arthur. És gazdag.

SIR ARTHUR.

Annál alkalmasabb, hogy harczba menjen.
Ha nincs ily kegybe' nagyságtok előtt,
Majd megmutatnám én, hogy van hatalmam
Megfogni katonának ilyen embert.

OLIVER.

Majd mekmutatnám én is!

MATTHEW.

Persze, hogy megmutatná. Hát sorozza be a posztót és a gyapjút, a rizspuddingot és az álmós-levest! * Biz azt nem tudja.

OLIVER.

Jól van, Sir, ha tréfál is a posztóval mek a tyapjúval, láttam én már olyat, hogy ety ilyen tyapjú-kapát erősepp volt annál a selyem-kapátnál, a mit az úr visel!

MATTHEW.

Ezt jól mekmontat, parátja az erénynek.

OLIVER.

Pizony jól, te kölyök, te szájhős, te. Azt hiszet, félek a selyem kapátottól? Nem félek tőlet!

* Czelzások Oliver foglalkozására és devonshirei származására.
(Ford.)

SIR LANCELOT.

Ne többet : legyetek kérők s barátok !

WEATHERCOCK.

Bizony, legjobb így, Master Oliver.

MATTHEW.

Master Oliver, ez az ön neve ?

OLIVER.

Ha az is, ne pánja azt az úr.

MATTHEW.

Nem bánom, csak azon gondolkozom, nem lehetne-e valami hunczut tréfát kieszelni Master Oliver ellen.

OLIVER.

Tréfát, én ellenem ! Állj félre : csak eszelj ki valamit, úgy elpánok velet, a hoty mék soha életetpen el nem pántak ! Én ellenem !

MATTHEW.

Hadd lám, hadd lám !

OLIVER.

Ficzkó, ficzkó, ha nem restellném, úgy fültövön váknálak, hoty a lápamhoz esnél : állj félre, eressz ; csupa tűz és lánk vatyok, állj félre.

MATTHEW.

Jó, megkiméllek barátaidért.

OLIVER.

Fütyülök a parátaimra ; mit akarsz a parátaimmal ?

SIR LANCELOT.

Ne többet, Master Oliver ; ne többet,
Sir Arthur. Most, leányom, szemtül-szembe
A kérőiddel — mind derék legény —
Megmondom néked, hogy legszívesebben
Melyiknek a kérését látom én.
Beszélhetek-e nyiltan, uraim ?

SIR ARTHUR.

Legjobb lesz, Sir.

SIR LANCELOT.

Az első ön tehát.

Elismerem, hogy ön derék lovag,
Jó katona, becsületes fiú :
De a becsület nem hord cifra gúnyát ;
Arany lánczot ritkán visel ; kevés
Szolgával jár ; kevés barátja van.
E tomboló, vad ifjú Flowerdaleről
Nem is szólok. Tehet csudát az Isten ;
De inkább hinnék száz egyéb csudában,
Mint abban, hogy te józan férj leszel.

WEATHERCOCK.

Hitemre, jól megmondta önnek ; elevenére tapintott,
biz' Isten !

MATTHEW.

Hogyan, Master Weathercock ! Hisz' ön tudja, hogy
becsületes ember vagyok, még ha egy-két apróság ...

WEATHERCOCK.

Hitemre mondom, az, becsületes !
 Az édes anyja úri dáma volt ;
 A lelke égben (feleségemé is)
 S az édes apja, tisztos úriember,
 A mint hallottam, hosszu útra indult.

MATTHEW.

Áldassék az Úr, bizony hosszu útra :
 Az égbe ment. És engem itt hagyott,
 Hogy bú-gond ellen ugráljak bakot.
 Nézd, Luce : mint a lég, oly könnyű vagyok !

LUCE.

Azt, a mi könnyű, én nem kedvelem,
 Buborék, szellő, árny nem kell nekem,
 De legkevesbbé : könnyű szerelem.

SIR LANCELOT.

Leányom, nézd e devonshirei ifjút :
 Szép, kedves, jó, erszénye és erénye.

OLIVER.

Iken, Sir, én olyan vatyok, a milyennek az Isten
 teremtett. Tutja, hoty jó mótpan élek ; van hatvan pál
 tyapjóm Blackenhallban, hitelem is, a mennyi kell ;
 vatyonom is annyi, mint akárki másnak, pizony.

LUCE (*Sir Arthurhoz*).

Téged szeretlek, bármit mondjanak.

SIR ARTHUR.

Köszönöm, drágám.

MATTHEW (*Id. Flowerdalehez*).

Mit, azt akarnád, hogy beléje kösselek?

ID. FLOWERDALE.

Csak mondd, hogy fog még rólad hallani.

SIR LANCELOT.

De, urak, bár e devonshirei kérőt
Legjobbnek tartom : nem erősködöm ;
Leányom hadd válaszsza szabadon,
A kit szeret. Csak udvaroljatok ;
Egy lehet csupán, a ki győzni fog.

WEATHERCOCK.

Jól mondta ; helyes ; jól van igazán.

ARTICHOKE jön.

ARTICHOKE.

Úrnőm, van itt valaki, a ki beszélni szeretne kegyed-
del. A társam, Daffodill, a pinczében van már vele ;
ismeri ; találkozott vele a croydoni vásáron.

SIR LANCELOT.

Ó, emlékszem : egy kis ember.

ARTICHOKE.

Igen, nagyon kicsi.

SIR LANCELOT.

De azért derék ember.

ARTICHOKE.

Nagyon derék, nagyon kis ember.

SIR LANCELOT.

A neve Monsieur Civet.

ARTICHOKE.

Az, az, Sir!

SIR LANCELOT.

Jerünk urak; ha még több lesz a kérő,
Bolond lányom még fentebb hordja orrát:

Csak a szent Deliára nem hat ez.

(Elmennek mind, Matthew Flowerdale, Oliver és Idősb Flowerdale kíséretével.)

MATTHEW.

Hé, uram, egy szóra.

OLIVER.

Mi paja van velem?

MATTHEW.

Hallani fog rólam nemsokára.

OLIVER.

Ez az ekész? Isten áltjon: ennyit se félek tőlet.

(Elmegy.)

MATTHEW.

Mi lesz, ha most kiáll? A szép ruhám van rajtam.

ID. FLOWERDALE.

Nem akarom, hogy mérkőzzék vele!
Jerünk most, írja meg végrendelését,
Olyan földekről, miket sose láttunk,
És annyi pénzről, hogy Sir Lancelot

Két kézzel adja önnek a leányát.
 Ha ez meglesz, adja Weathercock úrnak,
 S Lanc'lot lányát tegye örökösül :
 Eskesse meg, hogy e végrendelést
 Az ön holtáig senki meg se látja.
 E változó, bolondos Weathercock
 Tüstént elmondja majd Sir Lancelotnak,
 Mi és miként van a végrendelésben.
 Ne gondolkozzék, hallgasson reám :
 A többit majd meglátja azután.

MATTHEW.

Jól van, legyen csak a leány enyém :
 Az eszedet holtig dicsérem én ! (*Elmennek.*)

II. szín.

Szoba Sir Lancelot házában.

DAFFODILL és LUCE belépnek.

DAFFODILL.

Úrnőm, még mindig bosszús? Egy kedves pillan-
 tást se vet az ön Daffodilljára? No akkor, az iste-
 nekre —

LUCE.

Eredj, bolondos ; engedd a kezem !

DAFFODILL.

Itt a kezed. Hanem *est* elveszem :
 Szívem tiéd ; ez hű szerelmem díja.
 (*Elveszi harperceztől.*)

LUCE.

Lehúzzák ezért a ruhád', te gaz,
 Orczátlan ficzkó !

SIR LANCELOT és WEATHERCOCK belépnek.

SIR LANCELOT.

Mi baj, leányom?

LUCE.

Apám, a szolgád szemtelen nagyon. (*Luce kimegy.*)

SIR LANCELOT.

Eredj, ficzkó ; tüstént beszélgetünk.

DAFFODILL.

Uram, én ember vagyok, a kivel lehet beszélgetni ; nem vagyok ló, biz' Isten. Én már csak így ismerem az erőmet.

WEATHERCOCK.

De bizony, jó Sir Lancelot, a minap láttam pajzsokat emelgetni : olyan volt, mint egy Herkules. Hitemre mondom, ficzkó, nagyon kedvellek.

SIR LANCELOT.

Kedvelje csak ! — Menj, hozz egy kupa bort ;
Ha már elválunk Master Weathercocktól,
Frank borral öblítsük le a bucsút.

(*Daffodill kimegy.*)

WEATHERCOCK.

Köszönöm, Sir ; köszönöm, jó lovag.
Eljövök én e házhoz még, szavamra ;
De addig is — ügyeljen Flowerdalere,
Veszekedett ficzkó ! higgyen nekem !

DAFFODILL visszajön.

SIR LANCELOT.

Az, az. Tölts, Daffodill, tölts bort nekem. Hó! mit hord ez a karján? Luce leányom karpereczét? Ez az, valóban. Igyék hát, Master Weathercock.

WEATHERCOCK.

Köszönöm, Sir. Jer ide, Daffodill; becsületes ficzkó vagy, pompás legény. Nos — én búcsút veszek, nemes lovag; remélem, tisztelhetem még önt és leányait szegény házámnál; igazán elvárom.

SIR LANCELOT.

Köszönöm, Master Weathercock; leszek olyan bátor, hogy megzavarjam, abban bizonyos lehet.

WEATHERCOCK.

És én igaz jó szívvel látom — Isten áldja. *(Elmegy.)*

SIR LANCELOT.

Ficzkó, láttam, hogy megbántottad leányomat s még a karperecze is a karodon van. Tedd le, de a libériádat is. Nincs elég gondom, hogy érdemes emberhez adhassam a leányomat? Ilyen vakmerő lettél már? Takarodj a házámból, ficzkó, vagy kidoblak.

DAFFODILL.

Nem kell kidobni, Sir: itt a ruhám;
Ez a jutalmam! De mit bánom én?
Megélek úgy is; és a szolgaságot
Szívből utálom! *(Elmegy.)*

SIR LANCELOT.

Derék fiú, de el kell küldenem:
Tanulják meg, hogy mi szabad, mi nem *(Kimegy.)*

III. szín.

Más szoba ugyanott.

SIR ARTHUR és LUCE belépnek.

LUCE.

A mily igaz, Sir, hogy leány vagyok :
Minden kérőmnél jobban kedvelem,
Bár katona nem ért a szerelemhez.

SIR ARTHUR.

Katona vagyok : s nemesember tudja,
Mi kell a harczhoz s mit vár hölgye tőle.
Férfi ha megbánt, felel kardom rája,
Asszony ha szeret : vagyok hű szolgája.

LUCE.

Nem kétkedem, hogy bátor és szeret.
De vannak ám sokan, külsőre katonák,
Kik esküdöznek s szavukat nem állják,
Kik házról-házra hetvenkedve járnak,
S a búcsujok : *Isten fizesse meg !*

SIR ARTHUR.

Bizony, hölgyem, mutathatnék ilyet.
Sok van olyan, minőről ön beszél,
Ki névre és külsőre katona,
De háborút ritkán látott, hitemre.
Korcsmába, csapszékekbe járogatnak,
Lebujba is — egyformán jó nekik,
Ápolni lelkük durva hajlamát,
Kétségb'esés rabjául bélyegezve :
Kedvük borban szülemlik, de vége vérbe fül,
Az italuk világos, eszükre éj borúl.

LUCE.

És ezek mégis nemes katonák.

SIR ARTHUR.

Nem : inkább nyomorult rabszolganép,
Mely csúfos létből kora sírba lép.

LUCE.

Érted, a ki másként élsz, mint ezek,
Ha rajtam áll, katonáné leszek. *(Elmennek.)*

IV. szín.

Más szoba ugyanott.

SIR LANCELOT és OLIVER belépnek.

OLIVER.

Remélhetek tehát.

SIR LANCELOT.

Legyen nyugodt,
A házasságot gyorsan nyélbeütjük,
Francesét s Luceét ugyanegy napon.

OLIVER.

Szeretném tutni, mikor lesz ez a nap, hogy esküvői
ruhát csináltassak.

SIR LANCELOT.

Ne többet erről. Először csináltassa meg az írást a
hitberről, a mit a leányomnak ad ; ha ez elintéződött,
két nap alatt elkészülhetünk.

OLIVER.

Holnap meklesz az írás.

SIR LANCELOT.

Jó, hát holnap : találkozunk a Király Fejéhez czimzett korcsmában, a Hal-utczában.

OLIVER.

Nem, ne ott : inkább a Rózsánál, a Temple-Bar * mellett !

SIR LANCELOT.

A Rózsánál hát, kilencz órakort ;
Ki késve jó, fizet egy itcze bort.

OLIVER.

Ety itcze nem fizetsék ; kettő vaty semmi !

ARTICHOKE belép.

ARTICHOKE.

Uram, itt van egy ember, a ki beszélni akar Master Oliverrel ; az ifjú Master Flowerdale küldte.

OLIVER.

Peszélni akarok vele, peszélni akarok vele !

SIR LANCELOT.

Nem, Oliver fiam, látni akarom, mit küldött önnek az ifjú Flowerdale. Adja Isten, hogy verekedés ne legyen a dologból.

OLIVER.

Mit, ha vereketni akar velem, majd atok én neki !

ID. FLOWERDALE belép.

* Ma már lebontott kapu Londonban, a Temple mellett.
(Ford.)

ID. FLOWERDALE.

Adjon Isten, jó Sir Lancelot.

SIR LANCELOT.

Isten hozott, derék barátom.

ID. FLOWERDALE.

Uram egészséget kíván önöknek ;
De önnek, Sir, ezt küldi, meg emezt :
Itt van, uram, a vívótőre hossza,
S ez írásból szándékát tudja meg. *(Átad egy levelet.)*

OLIVER.

Att ide ! Kiállok vele, kiállok vele !

SIR LANCELOT.

Kiáll ! Piha, azzal a gazemberrel kiállani !

OLIVER.

Ha ki nem állok vele, mekenketem, hoty akárminek
elmontjon. Hol van, ficzkó ? Hol van ? Hol van ?

ID. FLOWERDALE.

Ott a levélben az idő s a hely,
S ha férfi ön, hát álljon a szavának.

SIR LANCELOT.

Sir, nem akarom, hogy a szavának álljon ; nem
akarom, hogy kiálljon.

ID. FLOWERDALE.

Válasszon hát ; hadd lássa a világ,
Ha ki nem áll, mily gyáva nyomorult !

OLIVER.

Ficzkó, ficzkó, ha nem volnál olyan vén lekény és nem külték volna üzenettel, atnék neket valamit, de nem pénzt: hanem fokt, mert látom, hoty rátfér ety kicsit; tokt, itt van netyven shilling: ha kihozot a mezőre a gaztátat, kapsz még netyvenet. De elhozt, hallot: montt mek neki, hoty én elpáholom; kárt teszek azokpan a tánczoló kecskelápaipan; úty elpánok vele, a hoty még el nem pántak, mióta a vilákon van; mekmutatom, hoty nem ukrapukrál töppet, azt mekjósolom neket!

ID. FLOWERDALE.

Ön férfi, uram, elszánt és szilárd —
Történjék bármi, viszem válaszát.

SIR LANCELOT.

Ha baj történik — mondd meg az uradnak,
Számúzetem, vagy még rosszabb is éri.

ID. FLOWERDALE.

A gazdám, Sir, nem ezt érdemli öntől,
Belátja ezt maga is nemsokára!

SIR LANCELOT.

Gazdád könnyelmű, te meg nagy bitang vagy;
Előbb téged tetetlek zár alá,
Aztán meg őt, a míg meg nem javul.

OLIVER.

Nem enketem, hoty e miatt pántsa őket. Ha mek-
teszi, soha életempen nem nézek sem önre, sem senki-
jére. Mit kontol, eltűröm, hoty városszerte hitvány

kazempernek tyalázzanak? Nem, esküszöm! Ficzkó: ott leszek; ne is mondj töppet: ott leszek, montt mek neki

ID. FLOWERDALE.

Jó, Sir — gazdám nem ezt érdemli öntől,
Belátja azt maga is nemsokára!

OLIVER.

Mintety; könnyelmű fráter, mekvetem!
(*Id. Flowerdale elmegy.*)

SIR LANCELOT.

Kedves fiam, árulja el nekem a helyet.

OLIVER.

Nem, esküszöm.

SIR LANCELOT.

Hadd látom a levelet.

OLIVER.

Nem, vityázni fokok, hoty túl ne járjon az eszemen.
De akár kiállok vele, akár nem: akarom, hoty ismer-
jen enkem; vaty szeretném tutni, miért ne tenném;
annál rosszabbul járok!

SIR LANCELOT.

Mit! Megvetné tehát lányom szerelmét?
Koczkára tenné kettejüknek sorsát
Hitvány verekedésért?

OLIVER.

Ej, hiszen nem ölöm mek; csak el akarom verni
ety kicsit; nos hát, Isten áldja atyám. Utyan! Holnap
találkozunk. (*Elmegy.*)

SIR LANCELOT.

Ki hitte volna, hogy úgy nekikeseredik? Jere csak, derék szolgám, Artichoke!

ARTICHOKE belép.

ARTICHOKE.

No, mi a baj? Valami verekedés készül, kezeskedem.

SIR LANCELOT.

Eredj, fényesítsd ki a kardomat, igazítsd meg a pajzsodat. Ó az a gazember! Most jó hasznát venném annak a hitvány Daffodillnak. De te —

ARTICHOKE.

Igen, mindig ez a fogásuk az uraknak, ha jó szolgára van szükségük. *Ó, az a Daffodill! Ó, hol is van!* — De ha megharagszanak, ha csak egy szalmaszálat tesz is keresztbe valaki, akkor: — *ki a házamból, gaszficzkó, tépjétek le róla a ruháját!* — Ilyenek az urak mind.

SIR LANCELOT.

Kár azért a ficzkóért, azért az erős Daffodillért!

ARTICHOKE.

No lám, itt vagyunk: az évi bérünk s a borraivalaink bizony alig érik meg azt a sok törött kardot és pajzsot, a mit a verekedéseinkben elhasználunk. De én nem vívok, ha Daffodill a másik párton lesz, annyi szent.

SIR LANCELOT.

Nem erről van szó. Csak készítsd a fegyvert,
Légy Londonban még virradat előtt:
Őrizd e de'nshirei ifjúnak házat

Látatlanúl ; s ha kimegy a kapun —
Pedig kimegy s bizonynyal jó korán — —

ARTICHOKE.

Mit, azt akarja, hogy rátámadjak, mikor az utczára lép ?

SIR LANCELOT.

A világért se ! Kövesd a mezőre,
Mert odamegy, e megveszekedett
Flowerdale-lel megvívni. Állj közjük
És fogjad pártját Oliver fiamnak,
Mert fiam ő, hisz' Lucenak férje lesz :
Megértettél, fiú ?

ARTICHOKE.

Igen, Sir, megértettem ; de ifjú úrnőm bizony jobban járna, ha Daffodill társamhoz menne feleségül.

SIR LANCELOT.

Ne többet ; az a Daffodill gazember. Notórius egy gazember. (*Artichoke elmegy.*)

WEATHERCOCK belép.

SIR LANCELOT.

Jókor jön, Master Weathercock ; az a megveszekedett Flowerdale kihívást küldött ide és mit gondol, kinek ? A devonshirei ifjúnak, Oliver fiamnak !

WEATHERCOCK.

Hitemre, sajnálom, Sir Lancelot.
De ha rám hallgat, elcsittítjuk őket.

SIR LANCELOT.

Hogyan ?

Benedek Marczell : A tékozló fiú.

WEATHERCOCK.

Megmondom. Igérje oda a pirosajkú Lucet az ifjú Flowerdalenek.

SIR LANCELOT.

Inkább a sírnak adnám, mint neki.

WEATHERCOCK.

Sir Lancelot, így gondolkoztam én is ;
Csakhogy csalódtunk benne mind a ketten.
Olvassa el e végrendeletet,
Vagy mi a szösz: vegye szemüvegét.
(Odaadja neki a végrendeletet.)

SIR LANCELOT.

Nem, hála Égnek, jól látok nagyon.

WEATHERCOCK.

Isten tartsa meg a jó szemét : az enyém szinte harmincz esztendeje homályosan lát.

SIR LANCELOT *(olvás)*.

Mi ez ? Mi ez ?

WEATHERCOCK.

Hű szerelem valóban :
Ma reggel adta át nekem csupán,
S megkért, hogy ezt ne lássa senkisé.
Nemes fiú ! Milyet csalódtunk benne !

SIR LANCELOT.

Uram, mily gazság volt, hogy úgy gyűlöltem
Ezt a szerelmes ifjat ! Engemet,
Luceszel együtt, kit annyira szeret,
Minden vagyona örököseül tesz !

WEATHERCOCK.

Mindent uram, mindent önökre hágy!

SIR LANCELOT.

Három hajója Hátsó-Indiából
Hazajövőben; két földbirtoka,
Mik kétszáz fontot hoznak minden évben,
Walesben az egyik, a más Glostershireben;
Követelés, számlák: harminczezer font;
Ezüst, pénz, ékszer, tizenhatezer,
Két jólbútorzott ház a Coleman-streeten;
S mindaz, a mit még a nagybátyja ráhagy,
A ki Peckhamben gazdag birtokos.

WEATHERCOCK.

Hogy tetszik, jó lovag? Hogy tetszik ez?

SIR LANCELOT.

Igaztalan voltam: jóváteszem.
A de'nshirei keressen más arát.
Lucet neki? Nem, nem: Luce Flowerdaleé lesz.

WEATHERCOCK.

Helyes beszéd. Jerünk Londonba most,
Előzzük meg a párbajt, eligérve
Leányát annak a kedves fiúnak.

SIR LANCELOT.

Lóra tehát — vagy tán fölösleges:
A Deptford-parton csónakot veszünk.
Hol a szolgálaim? Artichoke! Szamár!

ARTICHOKE belép.

ARTICHOKE.

Im, lásd, uram, a szolgát, ki búsan végzi dolgát.

SIR LANCELOT.

Ne, vedd a köpönyegemet : Deptfordba megyek.

ARTICHOKE.

Uram, kifényesítettük a kardjait és pajzsait az ön védelmére.

SIR LANCELOT.

Kell is nekem védelem ! Hadd rozsdásodni a kardokat ; nem keveredem én harczba : hagyd békén a verekedést. Mondd meg Deliának, hogy minden legyen készen az esküvőre : kettő lesz egyszerre, így kevesebbe kerül, Master Weathercock.

ARTICHOKE.

A hogy parancsolja, uram. (*Elmennek.*)

HARMADIK FELVONÁS.

I. szín.

Út Sir Lancelot háza előtt.

CIVET, FRANCES és DELIA jönnek.

CIVET.

Hitemre, ez aztán a szerencse, Istennek hála érte! Itt van igazán, a mit a szívem kíván. Delia, testvérem — merészkedhetem most már ennek nevezni, mert az édesapja őszintén, határozottan nekem adta Franke leányát.

FRANCES.

Igen, hitemre, Tom, az én hajlandóságomat is megnyerted; mert Isten úgyse vágyódtam egy férj után, még pedig itt sülyedjek el, ha nem Tom nevű után.

DELIA.

Hát akkor, testvér, most betelt a kívánságod.

CIVET.

Nagyon jól mondja, Delia testvér; kérlek, ne is szólíts engem másnak, mint Tomnak, én meg téged szivecskémnek és Frankénak. Jó lesz-e így, Delia testvér?

DELIA.

Jó lesz mindkettejüknek.

FRANCES.

De, Tom, így kell-e majd járnom, mint most, ha asszony leszek?

CIVET.

Nem, Franke; azt akarom, hogy polgárásszony módjára öltözzél, szegett ruhát és franczia fejkötőt hordj.

FRANCES.

Hitemre, pompás lesz az igazán.

DELIA.

Vagyonod szerint öltöztess az asszonyt.
Magad öltözzél úgy, a mint atyád,
Ő járjon úgy, mint anyád egykoron,
Kik zsugorogva hagytak rád vagyont.
Vigyázz: pazarrá tesz hamar a gög.

CIVET.

Úgy járjunk, a hogy az apám meg az anyám! Ez igazán tréfa. Mit, az anyám paszomántos ruhát, egyszerű ingfodrot, fehér fejkötőt viselt; az apám meg mocado kabátot, az ujja vörös szatén volt, a háta kanavász.

DELIA.

No lám, pedig nem volt nálad szegényebb.

CIVET.

Az én jövedelmem, az én jövedelmem, Istennek hála, évi negyven font jó bérlethől, hűbértokokból; a mellett évi húsz márka Cuckold's Havenben; s ez mind örökségképen jut nekünk.

DELIA.

Ez mind igaz lehet, jól megfelelt.
Hogyan történik, nem tudom: de úgy van,
Ha egy szülő dúsgazdagon hal el,
S vagyonszerzésnél más gyönyört nem ismer,
Csekélyre tartva azt, mit hátrahagy,
Remélve, hogy fia nyomába vág — —
Csalódik az! Mit gyűjte negyven évig,
Fiai azzal húszig meg nem érik,
Egy sem gondolja meg, mi rája vár,
S ha pénze elfogy, s minden oda már,
Takarékosságra csak akkor gondol.
Gyakran hallám: hol dinom-dánom tombol,
Szánom-bánomnak is akad ott dolga,
Az sirja végül: *ó, ha tudtam volna!*

CIVET.

Helyes, Delia testvér, helyes; de azt hiszem, nem nyújtózom én tovább, mint a takaróm ér: mert lássa, én csak azért tettem félre mostanáig a pénzemet, hogy franczia főkéntben és hintóban járathassam a feleségemet, tarthassak egy pár herélt lovat s egy pár agarat; ennél többet pedig nem is akarok.

DELIA.

És ezt évi negyven fontból akarja?

CIVET.

Az ám, és még egy fillérből, testvér.

FRANCES.

Elfelejtet Cuckhold's Haven jövedelmét, Delia.

CIVET.

Jó, hogy eszembe juttattad, Franke ; azt neked adom tőpénzül.

DELIA.

Megszúr még ez a tű ! Félek nagyon :
Bolond kezekben átok a vagyon.
Nem jó be, testvér ? Készen az ebéd.

CIVET.

Megyek én, testvér, szíves örömetst.

FRANCES.

Bizony jerünk, Tom, mert nekem jó gyomrom van.

CIVET.

Nekem is, édes Franke. Nem, testvér, ne gondolja, hogy én tovább nyújtózom, mint a takaróm ér.

DELIA.

Adja Isten, hogy úgy legyen. *(Elmennek.)*

II. szín.

London. Utcza Matthew Flowerdale háza előtt.

MATTHEW és IDŐSB FLOWERDALE belépnek, kezükben vívótőrrel.

MATTHEW.

Kit, ficzkó, várj te itt ; kilestem, hogy Sir Lancelot és Master Weathercock jönnek erre ; nagyon közel vannak már ; semmi esetre sem akarok beszélni velük.

ID. FLOWERDALE.

Majd vigyázok én, csak menjen be.

(Matthew bemegy a házba.)

SIR LANCELOT és WEATHERCOCK belépnek.

SIR LANCELOT.

Mondd, derék barátom, nem Master Flowerdale szolgálja vagy te?

ID. FLOWERDALE.

De igen, Sir.

SIR LANCELOT.

Odabenn van, fiam?

ID. FLOWERDALE.

Nem, Sir, nincs odabenn.

SIR LANCELOT.

Kérlek, ha otthon van, engedd, hogy beszéljek vele.

ID. FLOWERDALE.

Sir, az igazat megvallva, a gazdám otthon van, de igazán nem akar beszélni senkivel. Megbántották a becsületében, s a míg a sértést meg nem torolta, nem akar senkivel szóba állni.

SIR LANCELOT.

Kérlek, mondd meg neki, hogy igaz jó barátja, Sir Lancelot Spurcock szeretne beszélni vele.

ID. FLOWERDALE.

Hitemre, Sir, ha azért jött, hogy elsimítsa azt a dolgot a gazdám és a devonshirei ember között, hiú reménységet táplál és hiába fáradozik.

SIR LANCELOT.

Derék barátom, semmi ilyenfélét nem akarok. Más dologról szeretnék beszélni vele.

ID. FLOWERDALE.

No mert a gazdám, Sir, elhatározta, hogy vagy vissza-szerzi a becsületét, vagy meghal.

SIR LANCELOT.

Barátom, én nem tudok semmiféle perpatvarról, sem a gazdádéról, sem máséról. Egészen más természetű dolgom van vele : kérlek, mondd meg neki ezt.

ID. FLOWERDALE.

Mert hát akármilyen is az a devonshirei ember, a gazdám vért akar látni — *(félre)* no hiszen ! *(fenn)* és így, Sir, hiábavaló minden könyörgés.

SIR LANCELOT.

Nincs vele ilyenféle dolgom, újra mondom.

ID. FLOWERDALE.

Hát akkor szólok neki. *(Bemegy a házba.)*

SIR LANCELOT.

Micsoda ficzkó ! Látom, nagyon beletüzelték magukat a dologba : no de majd rajta leszek, hogy lebeszéljem a verekedésről.

MATTHEW és IDŐSB FLOWERDALE jönnek.

SIR LANCELOT.

Jó reggelt, Master Flowerdale.

MATTHEW.

Jó reggelt, kedves Sir Lancelot ; jó reggelt, Master Weathercock. Biz' Isten, uraim, épen Macchiavellit

olvasgattam ; azt hiszem, jó ismerni, nem jó követni. Atkozott kegyetlen egy ficzkó ! Csináltam hozzá egy-két jegyzetet, már olyant, a milyent. Hát hogy van, Sir Lancelot ? Hogy van ? Bolond világ ! Nem élhet benne nyugodtan az ember.

SIR LANCELOT.

Master Flowerdale, úgy hallom, valami összeütközés van a devonshirei ember és ön között.

ID. FLOWERDALE.

Azok között, uram ? Hiszen testi-lelki jóbarátok.

MATTHEW.

Kik, Master Oliver meg én ? Testi-lelki jóbarátok, bizony.

SIR LANCELOT.

A becsülete kívánja, hogy tagadjon mindent ; kevesen tudnának ilyen nagylelkűen hallgatni : de, Sir, ilyesmit hallok és szeretném, ha másképen fordulna a dolog.

MATTHEW.

Szó sincs ilyesmiről, Sir Lancelot ; jó híremre mondom, becsületemre.

SIR LANCELOT.

Nos jó, hiszek önnek ; ha jó hírére mondja, bizonyosan nincs szó semmiről.

MATTHEW.

Nem, nem azt mondtam jó híremre, hogy semmiről sincs szó. Bizonyosan nem fog erőszakossággal vádolni ; ha van valami köztünk, hát van, ha nincs, hát nincs. Van vagy nincs, egyre megy.

SIR LANCELOT.

Ebből azt veszem észre, hogy van valami önök közt és ez nagyon elszomorít.

MATTHEW.

Lehet, hogy csalódik, Sir Lancelot. Az olaszoknak van egy ügyes közmondása. *Questo* — elfelejtettem ezt is, kirepült a fejemből; de ha jól fordítom, ez az értelme: barátodat szeressed, ellenséged' veressed.

SIR LANCELOT.

No, ebből látom, hogy van valami önök között; és Isten a tanúm, szeretném, ha másként fordulna a dolog.

MATTHEW.

Azon, a mi közöttünk van, bajosan lehet változtatni. Sir Lancelot, holnap lóra kell ülnöm és indulnom. A merre lovagolok, senki el ne állja az utamat: nem akarom, hogy akárki, akármilyen utat is elzárjon előttem. Ha valaki azt mondja nekem: Flowerdale, ezen az úton nem mehetsz tovább, azt felelem: vagy tovább kell mennem, vagy visszafordulnom, de a visszafordulást nem ismerem, tehát tovább megyek: ha akkor utat nem tudok törni, meghalok és azzal vége.

SIR LANCELOT.

Master Flowerdale, minden embernek egy nyelve van és két füle. A természet okos egy építőmester.

MATTHEW.

Vagyis: az ember többet hall, mint a mennyit beszél.

SIR LANCELOT.

Igenis. És én valóban többet hallottam, mint a mennyit most mondani akarok.

MATTHEW.

Helyes.

SIR LANCELOT.

A rágalom gyakoribb az igaz szónál, Master Flowerdale ; de a bizonyítás mutatja meg, melyik másik.

MATTHEW.

Úgy van. Hogyishíjják is így mondja a harmadik énekben.

SIR LANCELOT.

Hallottam, hogy ön igen féktelen természet ; el is hittem.

MATTHEW.

Igaza volt ; úgy is kellett.

SIR LANCELOT.

De aztán valami újabb vonást láttam meg önben, a mi megerősítette az önről való jó vélekedésemet.

MATTHEW.

Tudom, hogy soha nem ártottam önnek ;
A mit önért s övéiért tevék,
Tudom, nem tudja : s végakaratom,
Hogy meg se tudja

SIR LANCELOT.

Igen, igen, a végakarata !

MATTHEW.

Igen, a végakaratom, Sir. Az áldóját, csak nem tudott meg valamit a végakaratomról? Ha igen, Sir, akkor engem megcsaltak, Istenemre.

SIR LANCELOT.

Ugyan, Master Flowerdale, tudom, a mit tudok; és elárulok önnek annyit a tudásomból, hogy igazán szeretem önt. A mi a leányomat illeti: az az öné. És ha jobban szereti a lakodalmat a verekedésnél, ne okoskodjék sokat a jó hírnevéről, hanem jöjjön velem tüstént; s a helyett, hogy véres harczot vívna, megesküszik egy szép leánynyal.

MATTHEW.

De nem, Sir Lancelot —

SIR LANCELOT.

Ha nem akarja elfogadni az ajánlatomat, jobban vigyázzon magára: intézkedni fogok, hogy megakadályozzák a párbaft.

MATTHEW.

De hát hallgasson meg, Sir Lancelot.

SIR LANCELOT.

Nem, ne kösse magát ahhoz az ál-becsülethez. Gonosz, haszontalan, hiú okoskodás az. Az ön dolga az, hogy elvegye a leányomat; erre adja hát nekem tüstént a szavát. Megyek és értesítem a leányt; határozza hát el magát azonnal; most vagy soha.

MATTHEW.

Ennyire siettet?

SIR LANCELOT.

Igen, Istenemre, vagy elfogadja most vagy soha többet. Különben válás lesz a frigyből, a mit terveztem. Isten önnel örökre.

MATTHEW.

Megálljon ! Történjék a minek történnie kell, a szerelmem erősebb mindennél : megyek.

SIR LANCELOT.

Várom tehát : Isten áldja.

(Sir Lancelot és Weathercock elmegy.)

ID. FLOWERDALE.

No de most, Sir, hogy szerzünk esküvői ruhát ?

MATTHEW.

Az áldóját, igaz. Most segíts, Kit : a lakodalom után megtérítünk mindent.

ID. FLOWERDALE,

Jó, jó, készüljön csak, ne bántsa ez ;
Akármilyen történjék : ruhája lesz.

MATTHEW.

Csak a hozomány kezemben legyen,
Lesz dáridó, ne félj, völgyön-hegyen ;
A lánynyal egy szikrát sem gondolok,
Hadd lám a pénzét, az a fődolog ! *(Elmegy.)*

ID. FLOWERDALE.

Nem érdemes ez örök kárhozatra ?
Ördöghöz pártol, Istent megtagadja !

Ha nem tudnám, hogy anyja mily szűzi tiszta volt,
 A szívem azt sugallná, hogy rútul megcsufolt.
 Ily büntől tiszta lelke megborzadt biztosan :
 Megesküdném különben, hogy nem az én fiam.

IFJABB FLOWERDALE belép.

IFJ. FLOWERDALE.

Nos hát, milyennek találod fiad',
 Bátyám?

ID. FLOWERDALE.

Meggondolatlan, szabados,
 Mester lehetne a bűn iskoláján :
 Egyetlen dolga cseleket koholni,
 Egész áldott nap abban fő feje,
 Másnap barátját hogy' csalhassa meg ;
 Egyetlen gondolatja a jelen.
 Egy garas készpénzéért shillinget ígér,
 De a kölcsönző várhat pénzire.
 Féktelen voltam én is ifju fejjel,
 Vad, fontolatlan, buja és merész,
 De olyan örütségről, mint a milyen
 Őt szállta meg, — nem álmodtam soha.

IFJ. FLOWERDALE.

Mondtam, hogy így van : nem hittél nekem.

ID. FLOWERDALE.

Nos hát megláttam ; ámde egy dolog
 Megnyugtát mégis : holnap elveszi
 A szép Luce-t, Sir Lancelot Spurcock leányát.

IFJ. FLOWERDALE.

Az lehetetlen !

ID. FLOWERDALE.

Szent igaz, öcsém.

S azzal kívánom őt megtörni, hogy
Elfogatod azon a szent napon.
Ha valami megfêkezi, csak ez ;
Mert rosszul jár, ha e gyalázatos
Életnek mostan sem szakítjuk végét,
S halálba űzheti a feleségét.

IFJ. FLOWERDALE.

Mit ? Elfogatni esküvője napján ?
Embertelen, pogány cselekedet.
Hány ifju pár fizet meg e napért
Hét hosszú évnek szenvedésivel !
Várj egy kicsit ; tegyük másnap, ha kell :
E nap vígságát bú ne rontsa el.

ID. FLOWERDALE.

Öcsém, aznap kell, az egész világ
Szeme előtt, a templomból jövet.
Figyeld csak meg majd, milyen útát választ :
Fejemre esküszik, hogy nem adósod.
És mert az összeg nem lehet csekély,
Mondd, háromezer fonthoz jár közel
A tartozása. Jó öcsém, siess !

IFJ. FLOWERDALE.

Bátyám, ha így kívánod igazán,
Én megteszem. Beszélek a sheriffel.

ID. FLOWERDALE.

Ily mód' meglátjuk azt is majd, öcsém,
E bajban hogy mit tesz Sir Lancelot ;

Melléje áll-e ifju hitvese,
Kinek szerelmét nagy próbára tesszük —
S a többiek ! A mit az apja tesz :
Az, hogyha fáj is, de hasznára lesz. *(Elmennék.)*

III. szín.

Országút London közelében.

OLIVER belép ; később : SIR ARTHUR GREENSHILD.

OLIVER.

Pizonyosan ez az a hely, a mit az a kazficzkó kijelölt a találkozásra. Ha eljön, jó : ha el nem jön, az is jó. És tuttomra adták, hogy ety szolkát kült ellenem : elpánnék én azzal is ; kezempe fokom, fölemelem és hozzávaktalom, úgy piz én ! Ki jár itt ? Sir Arthur ? Akkor félreállok. *(Félreáll.)*

SIR ARTHUR.

Követtem ezt az ifjut a mezőre,
Mert féltettem, hogy bajba eshetik.
Megszimatoltam tegnap éjszaka,
Hogy reggel itt csap össze Flowerdale-lel.
Bár Oliver, lelkemre, nem fél tőle,
Eljöttem mégis, mert becsületes
Harczot kívánok látni mindkét félen,
S a bátorságukat most megitélem ! —
Jó reggelt, Master Oliver !

OLIVER.

Atjon Isten.

SIR ARTHUR.

Mi az, Master Oliver, haragos kedvében van ?

OLIVER.

Ha appan vatyok is, mi kontja rá?

SIR ARTHUR.

Nincs gondom rá, Sir; de úgy képezem,
Ha itt fegyverben áll, alighanem
Vár valakit, a kivel vívni vágyik.

OLIVER.

Hát aztán? Nem kívánnám önnek, hoty a pártjára
álljon.

SIR ARTHUR.

Hitemre, nem is kell kívánnia,
Mert azt hiszem, nem jó, a kire vár.

OLIVER.

Nem! No, ha bizonyos leszek éppen, majt máshol
fokok elpánni vele.

DAFFODILL jó.

DAFFODILL.

Ó, Sir Arthur, Master Oliver, jajaj!
Az ön szerelme — az öné — s enyém,
Az édes, drága Mistress Luce ma reggel
Az ifjú Flowerdale-nek nője lesz!

SIR ARTHUR.

Flowerdale nője! Lehetetlen az!

OLIVER.

Feleséke lesz? Remélem, csak tréfálsz, kúnyolótni
akarsz.

DAFFODILL.

Ó, nagyon is igazat beszélek! Itt jön a nagybátyja.

IFJ. FLOWERDALE jön, vele sheriff és rendőrök.

IFJ. FLOWERDALE.

Jó reggelt, Sir Arthur; jó reggelt, Master Oliver.

OLIVER.

Atjon Isten, Master Flowerdale. Montja kérem, ikaz, hoty az ön alávaló rokona mekházasotott?

IFJ. FLOWERDALE.

Master Oliver, nevezze a minek akarja, de igenis elvette itt Sir Lancelot leányát.

SIR ARTHUR.

Őt!?

OLIVER.

Mit, az a vén ficzkó íty pecsapott volna enkem? Hiszen nekem ikérte; ilyen róka volna? Majt a körmére nézek én, ne féljen!

IFJ. FLOWERDALE.

A zene szól; a templomból kijöttek.

Dologra, sheriff: szilárdan, legények!

SIR LANCELOT SPURCOCK, MATTHEW FLOWERDALE, WEATHERCOCK, CIVET, LUCE, FRANCES, ID. FLOWERDALE és szolgák jönnek.

OLIVER.

Atjon Isten, sok örömet, pánatot is hozzá — mint a réki közmontás tartja. Remélem, örülnek a találkozásnak?

SIR LANCELOT.

Nem, ne haragudják Sir, én vagyok hibás. Én követtem el minden rosszat; tőlem telhetően visszatarottam, hogy ki ne jöjjön önhöz a mezőre — mert bíró vagyok és megesküdtem, hogy megőrzöm a békességet.

WEATHERCOCK.

Igen bizony, Sir, bíró és megesküdt, hogy megőrzi a békességet: ne zavarja a lakodalmat.

SIR LANCELOT.

Egy szóval se okvetetlenkedjék, Sir, mert különben elfogatom.

OLIVER.

Jó, jó, nyukton leszek.

WEATHERCOCK.

Master Flowerdale, Sir Lancelot; látja, hol van? Master Flowerdale!

SIR LANCELOT.

Master Flowerdale, tiszta szivemből üdvözlöm.

MATTHEW.

Bátyám, ez az a leány, hitemre! — Mi az, alsherriff úr — elfog engem? Ki panaszolt be? — Kard ki kard, Kit!

IFJ. FLOWERDALE.

Én, Sir.

SIR LANCELOT.

Hogyan — mi a baj, Master Flowerdale?

IFJ. FLOWERDALE.

Az a baj, Sir: ez a könnyelmű ficzko becsapta önt,

éntőlem pedig különböző summákban háromezzer fontot szedett el.

MATTHEW.

Hogyan, bátyám, bátyám !

IFJ. FLOWERDALE.

Öcsém, öcsém, engem már becsaptál ; és ha most meg nem akasztunk, minden ismerősödet be fogod csapni.

SIR LANCELOT.

Ej, Sir, tegyük fel azt, hogy tízezer Fonttal adósa önnek : azt hiszem, Van néki háromezre minden évben.

IFJ. FLOWERDALE.

E cselről Sir, későre értesültem :
Hogy sikerült neki becsapni önt,
Végrendelésivel, mit átadott
Az ön barátja, Master Weathercocknak —
S a melybe' minden szó hitvány hazugság !

SIR LANCELOT.

Hah ! Nincs hát földje, birtoka, hajója ?

IFJ. FLOWERDALE.

Egy garas, egy fitying erője sincs.

SIR LANCELOT.

Beszéljen nyiltan, ifju Flowerdale !

MATTHEW.

A nagybátyám bolond és vesztetre tör, de itt a szolgám, Isten ugyse, becsületes legény, szavahihető : az tudja, hogy igaz minden.

ID. FLOWERDALE.

Nem én Sir ; vén vagyok már én hazudni.
De azt tudom, hogy végrendeletet
Gyártott, s a míg egy-egy sorát leírta,
Gondolkozott : hol is van birtoka.

WEATHERCOCK.

Hát hol van ez a birtok, jó barátom ?

ID. FLOWERDALE.

Hitemre, nincs sehol ; nincs semmije.

WEATHERCOCK.

Benedicite ! Megcsaltak, azt hiszem.

SIR LANCELOT.

Becsaptak — és oda legszebb leányom !

MATTHEW.

Önt nem csapták be, lánya nincs oda :
Mind rágalom ; hitemre, rágalom !
Nézze : a nagybátyám, az uzsorás,
Vesztemre tör : de pörbe szállok véle.
Kezeskedjék értem, ne is tegyen mást —
Kezeskedjék Civet testvér, Weathercock ;
Adják kezembe csak a hozományt,
Jerünk innét — s meglátják enszemükkel,
Hogy' üdvözlnek hű zselléreim.
Csak ezt tegyék : kezeskedjenek értem —
Sok vérszopója, ez elég, remélem ?

IFJ. FLOWERDALE.

Jobb kezességet nem kívánhatunk.

SIR LANCELOT.

Sir, engemet nem kap meg kezesül,
 Sem Civet fiamat : nem csap be többet.
 Vigye foglyát, sheriff ; nincs szóm vele ;
 Hamis csontjából bátyja hadd csináljon
 Hamis kockákat ; nincs dolgom vele :
 Megcsalt, megcsúfolt, bajba kergetett !
 Jőjj, Luce ; ez, későn bár, jó véget ért :
 Nem kell, hogy őt poklába elkisérd.

LUCE.

A férjem ő — és tudja a nagy ég,
 Hogy nője szívem ellenére lettem ;
 De ön erőszakolt, ön kényszerített.
 A szentegyház most mondta ki e szót :
Hites urad' bajában el ne hagyd ;
 Őt kell segítenem, nem önnel mennem.

SIR LANCELOT.

Megátkozlak, ha nem szakadsz el tőle !

LUCE.

Atkával kényszerített esküvőre.
 Ne szorongassa fájó lelkemet :
 Látja az ég, hogy szívem megreped !

SIR LANCELOT.

Ó Master Weathercock, miért tagadnám :
 E házasságra én kényszeríttem őt,
 Az ál-végrendelést igaznak véelve.

WEATHERCOCK.

Ah, megcsalt engem is !

SIR LANCELOT.

Mint Delia,
Oly boldog lett vón', hogyha lány marad !

DELIA.

Apám, késő bánat eb gondolat.

SIR LANCELOT.

És térden állva kért, rimázkodott,
Hogy, ha e sors már mindenképen várja,
Lehessen Sir Arthur Greenshild a párja.

SIR ARTHUR.

Annál nagyobbat vétett ellenünk.

SIR LANCELOT.

Ó, vegye most !

SIR ARTHUR.

Nem !

SIR LANCELOT.

Master Oliver,
Fogadja el, s a vagyonom felét !

OLIVER.

Nem, Sir, én törvényt nem szekek soha.

LUCE.

Sohase féljen : nem szököm nyakába.

DELIA.

De, édes húgom, szenvedélyes szívvel

Hanyatthomlok vesztedbe ne rohanj :
Szeresd, nem bánom : de ne menj utána.

FRANCES.

Ne, ne, testvér : hadd menjen a pokolba.

WEATHERCOCK.

Ó Mistress Luce, valóban : hagyja el !

LUCE.

Bolondok vagytok. Kérlek, hagyjatok :
Minden bajában véle maradok.

OLIVER.

Csak szapatuljon ki az a kazemper,
Félek natyon : faképnél hatyja önt.

SIR ARTHUR.

Igen, de most jó kézben van, nem szökhetik meg.

SIR LANCELOT.

Asszony, hallod, hogyan jártunk mi ketten ;
E perczbe' még mindent jóvátehetsz :
De hogyha igazán utánamégy,
Elém többé ne iőjj, reám ne nézz ;
Ne mondj apádnak, egy garast ne várj ;
Mert részedet a mai szent napon
Frances nénédnek ajándékozom.

FRANCES (*Civethez*).

Mit szólsz ehhez, Tom ? Lesz pénzem elég : melleleg
jó asszony is leszek ; és jó asszony nagy áldás, mond-
hatom.

CIVET.

Csitt, Franke. Üriember vagyok, fájna nekem, ha a húgodat kitagadnák.

SIR LANCELOT.

Még mindig el vagy szánva?

LUCE.

El, apám.

SIR LANCELOT.

Jőjj vélem ; vagy jössz most, vagy soha többet.

LUCE.

Arra megyek. — Ti csak vigadjatok,
Sorsom' siratni engem hagyjatok.

SIR LANCELOT.

Örökre pusztulj a szemem elől !
Jerünk, urak, hagyjátok ; szerzek én
Jobb feleséget mindegyiknek ennél.
Delia, átkom ér, ha szólsz vele :
Hitvány személy, ki koldus-létre vágyik !

IFJ. FLOWERDALE.

Vedd őrizetbe foglyodat, sheriff.

MATTHEW.

Bátyám, bizony Isten, kegyetlenül bánt velem : hi-
temre, épen a menyegzőm napján !

(*Sir Lancelot, Civet, Weathercock, Frances, Delia és szolgálók
elmennek.*)

LUCE (*ifj. Flowerdale-hez*).

Master Flowerdale, hallgasson meg engem! —
— Kedves sheriff úr, várjon egy kicsit, —
Értem kegyelmezzen, ha érte nem.
Ne zárja be fülét panasz-szavamra;
Gyöngé a hangom, gyöngé asszony hangja.

MATTHEW.

Nézze csak, bátyám, térdel ön előtt.

IFJ. FLOWERDALE.

Szép lány, szeretlek, sajnállak szivemből,
Hogy ily gonosz sors szakadott reád,
S ily átkozottal kellett összekelned.
Menj, menj atyádhoz, ne gondold vele:
Pokol süté rá szégyen bélyegét.

LUCE.

Ródd fel, Sir, vadságát ifjú korának;
A megbánásra most van ideje.
Ó jaj, mi hasznod lehet néked abból,
Ha zár alatt ül, mikor pénze nincs?
Adót a nincsből a király se szed:
Irgalmazz néki, mint Isten neked!

IFJ. FLOWERDALE.

Jól ismerem a lelkét, asszonyom;
Javára más e földön nem lehet,
Csak a nyomor, mely lánczra kötve tartja.

LUCE.

Szabad lesz, úgy mondád, ha megfizet?

IFJ. FLOWERDALE.

Igen leányom, ha felelnek erről.
De néki épp oly lehetetlen ez,
Mint nekem volna pyramisra mászni.
Sheriff, vidd foglyod' : lányom, ég veled.

LUCE.

Ne menjen még, jó Master Flowerdale :
Vegye szavamat adósság fejében.

MATTHEW.

Igen, bátyám, vedd az enyémet is.

LUCE.

Adósa nem maradtam senkinek ;
Tudok dolgozni : sajnos, nem tud ő.
Talán megsajnál egy-két jó barátom :
S az ő baját is érzik hívei.
A mit megszerzek, kérek vagy kapok,
Öné lesz mind. Ó, ne forduljon el :
Hisz' a kinek az arcza oly nemes,
S úgy ismeri e támolgyó világot,
Megérezhetné egy lány bánatát.
A kedvemért, az apja kedvéért,
A ki testvére önnök — és tulajdon
Lelke javáért könyörüljön rajtam,
Két árva lelket ne veszejtsen bajban !

IFJ. FLOWERDALE.

Leányom, állj fel ; nem miatta, nem,
De szánva szörnyű választásodat,
Elengedem. — Sheriff úr, köszönöm ;
Legények, itt van, ezt igyátok el. —

Leányom, itt száz angyalos arany :
 Hogy ő ne férjen hozzá semmikép',
 Vedd el te, Kester, s gonddal bánj vele, —
 A lány hiányt ne lásson semmiben.
 Több könnyet, húgom, ne hullass ezért,
 Ki eddig folyvást dáridóban élt :
 Ha jól fog bánni veled, szent a béke —
 Ha rosszul : hidd meg, csúfos lesz a vége.
(Ifj. Flowerdale elmegy.)

MATTHEW.

Ördög vigyen el, vén gazembere ! Hamar, Kit, ide a pénzt ; ide vele, derék Kit.

ID. FLOWERDALE.

Hitemre, nem, Sir, bocsásson meg.

MATTHEW.

Micsoda, bocsássak meg ? Ide azt a pénzt, vén hun-
 czut, mert elbánok veled.

LUCE.

Ne bánts ! — Add néki, kérlek, jó barátom.

ID. FLOWERDALE.

Ha ön kívánja : szíves-örömet. *(Átadja a pénzt.)*

MATTHEW.

Ha ő kívánja ? A teremtésit, kívánnia kell, akár tetszik neki, akár nem. Adta kis locsogója, de hozzám szegődött ! Indulj, eredj az apádhoz, ahhoz a zsíros ripókhöz : hozd el tőle a hozományodat, különben a szemem elé se merj kerülni.

ID. FLOWERDALE.

Sir, hiszen elhagyta önért az atyját és minden barátját.

MATTHEW.

Kössenek fel téged az apjával meg a barátaival együtt!

ID. FLOWERDALE.

De csak megosztozunk, hogy szállásról gondoskodhassam az ifiasszonynak?

MATTHEW.

Igen, megosztozunk az úton: én erre, ti arra; de az angyalos aranyakon nem osztozom, inkább akaszsanak fel tüstént. Szívesebben hajigálom el valamennyit egy koczkafordulón, a mint már ezer társukkal is cselekedtem.

ID. FLOWERDALE.

Most nyíltan szólok! — Elfajzott fiú,
Volt egy apád, ki szégyelné, ha most — —

MATTHEW.

Az apám számár volt, vén számár.

ID. FLOWERDALE.

Az apád? Hetyke, czégéres bitang!
Mit rántasz tört? Megvivok én veled!

LUCE.

Jó uram, kíméld!

ID. FLOWERDALE.

Csak e síró asszony

Ne csüggne rajtam : megtanítanálak,
 Hogy mit jelent gyalázni az apádat.
 Eredj, koldulj, éhezz, koczkázz és kártyázz ;
 Essél kétségbe és kösd fel magad !

LUCE.

Ne átkozd !

ID. FLOWERDALE.

Nem ; de imádkozni érte
 Hiába volna. Sajnálom szivemből,
 Hogy apja tisztos nevét viseli.

MATTHEW.

Jól van, vén hunczut, még találkozunk. Pusztulj, ficzkó :
 nem tépem le rólad a libériát, mert magad fizettél
 meg érte : hanem a nevemet ne merd használni, hallod,
 ficzkó ? Vigyázz magadra : ne használd a nevemet !

ID. FLOWERDALE.

Előbb csak adja meg húsz fontomat,
 Vagy biztosítást, hogy mikor kapom meg.

MATTHEW.

Fizetni egy fillért se fizetek,
 Biztosítást meg épen nem adok.
 Te meg, rongyos, vigyázz, ne jőjj utánam :
 Ha el nem hagysz, az orrodát levágom.

LUCE.

Jaj, mit tegyek ?

MATTHEW.

Eredj ringyónak : jó foglalkozás ;
 Így hébe-hóba fölkereslek én is. (*Matthew elmegy.*)

LUCE.

Ó, átkozott a nap, mikor születtem !

ID. FLOWERDALE.

Ne sirj, szép úrnőm, én nem hagylak el.

LUCE.

Ó jaj, ha tudnám, mitévő legyek !
Atyám, barátaim, mind megtagadtak ;
Én nyomorult lány, árván, elhagyottan,
Hová induljak ? Kihez folyamodjam ?

ID. FLOWERDALE (*félre*).

A lelkem vérzik, látva, hogy a könny
Arcza rózsáit mint mocskolja be. —
Hölgyem, nyugodj meg, ne bánkódj hiába ;
Van a városban egy kis birtokom,
Mely, azt hiszem, vagy száz fontot megér ;
Ez, s több is még, szolgálatodra áll.
Azonnal álruhát szerzek neked,
Szolgálatba állsz, s azon a helyen
Ismersz mindenkit — téged senki sem.
Jőjj és ne búsulj, az már mitse' használ ;
Ne sirasd őt : pimaszabb a pimasznál.

LUCE.

Köszönöm, uram.

(*Elmennek.*)

NEGYEDIK FELVONÁS.

I. szín.

Szoba Sir Lancelot Spurcock házában, Kentben.

SIR LANCELOT, SIR ARTHUR, OLIVER, WEATHERCOCK, CIVET,
FRANCES és DELIA jönnek.

OLIVER.

No, sok piszkos ravaszságot láttam már életemben,
te olyan aljasat még soha, mint ez.

SIR LANCELOT.

Ó Civet, Frances, sírjatok velem :
Látjátok, hogy lesújt a fájdalom
Szerencsétlen leányom, Luce miatt.
De hát úgy jártam én is, mint sokan :
Kit legjobban szeretnek, az leszen
Legszerencsétlenebb.

CIVET.

Atyám, ez így van.

De mi az orvosság? Tegye kezét
Szívére s hagyja múlni bánatát.
Itt van Frances leánya, itt magam ;
Nem ígérjük, hogy olyan szellemes
Gyermekeket hozunk világra, mint ő —
De oly csinosakat igen, habár
Szép lány hírében állott mindenütt.
De már sötétedik : nem jó, atyám?

SIR LANCELOT.

Megyek, Civet fiam.

CIVET.

Hát ön, Master Oliver?

OLIVER.

Iken, mert enkem kimartak eppől az ünneppől, látni akarom, tut-e itt joppat rentezni!

CIVET.

És ön, Sir Arthur?

SIR ARTHUR.

Igen, Sir, bármily telve a szívem,
Az ön lakodalmára elmegyek.

CIVET.

És jószívvvel is látom, igazán jó szívvvel. — Nos, Franke, készen vagy-e?

FRANCES.

Jézusom, de sietős ezeknek a férjeknek a dolga!
Kérlek, atyám, imádkozzál Istenhez, hogy áldjon meg engem.

SIR LANCELOT.

Isten megáldjon! És megáldlak én is.
Az Isten adjon bölcs elmét neked,
S mindkettőtökre küldjön örömet.
Könnyhullatással kérem nektek ezt.

FRANCES.

De, apám, ne jöjjön-e velünk Delia néném? Kitűnően ért a főzéshez s más efélékhez.

SIR LANCELOT.

De bizony menjen : készülj, Delia.

DELIA.

Készen vagyok, Sir. Előbb Greenwichbe megyek ; onnan Chesterfield unokatestvéremékhez, aztán Londonba.

CIVET.

Elég lesz, kedves Delia testvér, elég lesz ; de el ne maradjon tőlünk, kedves testvér : adjon parancsokat a szakácsoknak meg a többieknek ; mert nem szeretném, ha az én édes Frankém bemocskolná az ujjait.

FRANCES.

Nem bizony, nem is fogom. Hogy nemes úrhölgy, még hozzá férjes asszony, szakácsokkal meg kuktákkal legyen együtt ! Nem, hitemre, utálok az ilyesmit.

CIVET.

De hiszen nem is akarom, hogy megtedd, drágaságom ; látod, hogy nem azt akarom. — Nos, Isten mindnyájukkal — Uram teremőm, Master Weathercock ! Ön is velünk lesz, úgy-e ?

WEATHERCOCK.

Szives örömet. Szeretek iól enni.

CIVET.

Nohát Isten áldjon mindenkit. — Jőjj, Franke.

FRANCES.

Isten veled, apám ; Isten önökkel. Sir Arthur, Master

Oliver, Master Weathercock, néném, Isten veletek ;
Isten veled, apám ; Isten áldjon mindenkit.

(*Civet és Frances elmennek.*)

WEATHERCOCK.

No, mi baj, Sir Arthur ? Oly szomorú !
Mi az hát, Master Oliver ?
Sir Lancelot, viduljon, Isten ugyse' !
Ki menni vágy, azt itt nem tartja ugyse !

SIR LANCELOT.

Elment, igen, szegény lány, vége van ;
Dehát lakolni kell az önfeljük.

SIR LANCELOT.

De, Sir,
Hogy rosszul járt, ön a legfőbb oka,
Önnek kell jóvá tenni most a bajt.

WEATHERCOCK.

Valóban önnek kell, Sir Lancelot.

SIR LANCELOT

Kell, Weathercock ? Ki kényszeríthet engem ?
Én azt cselekszem, amit akarok.

WEATHERCOCK.

Természetesen, azt, a mit akar.

OLIVER.

Nem, hotyha jól mekkontolja a tolkot, nem volna jó ilyen csökönyössék és akaratossák miatt eltaszítani makától ety olyan työnyörű lányt, a milyent álmodni is alik tut az ember. Mekmontom én, mit teszek ;

kutatni fokok az ekész városban, meklátom, hallok-e valami hírt vaty szópesztét róla és elveszem attól a kazficzkótól ; mert pizonyos vatyok, hoty az csak ki akarja rapolni ; hát Isten önökkel. Találkozunk Civet fiánál.

SIR LANCELOT.

Sir, köszönöm, hálával fogadom.

SIR ARTHUR.

Hogy feltaláljam őt s hasznára is legyek :
Szerelmes szívvel én halálba is megyek !

(Oliver és Sir Arthur elmennek.)

SIR LANCELOT.

Ó Weathercock, mily örült végzet ez,
Hogy elszakítva Master Olivertől
S e jó lovagtól lányomat — oda
Kénytettem egy olyanhoz, a kiből
Egy tisztas gondolat sem élt soha ?

WEATHERCOCK.

Keserves sors ; de itt már nincs segítség.

SIR LANCELOT.

De van, már szinte látom is, hogyan :
Az ifjú Flowerdale fogoly bizonynyal.

WEATHERCOCK.

Fogoly bizonynyal ; annyi szent igaz.

SIR LANCELOT.

Bár meglehet, hogy elengedte bátyja.

WEATHERCOCK.

Az meglehet ; elengedé bizonynyal.

SIR LANCELOT.

Ha börtönben van : szerzek lányom ellen
Elfogató parancsot, hogy amíg
Pörét tárgyalnák, kezem közt legyen :
Mert azt a ficzkót bepörlöm csalásért.

WEATHERCOCK.

Azt megteheti, s el is bánhat véle !

SIR LANCELOT.

Nem, mégsem — úgy lehet, kigúnyolnának,
S elítélnének engem is vele.

WEATHERCOCK.

Hitemre, úgy lehet : azért vigyázzon !

SIR LANCELOT.

Mindegy, megszerzem mégis a parancsot ;
Szabad a ficzkó vagy sem, egyremegy :
Legyen segítségemre, Weathercock ! *(Elmennek.)*

II. szín.

Utcza Londonban.

MATTHEW FLOWERDALE jön.

MATTHEW.

Hogy a fene essék az ördögbe ! Hogy az ördög vinné
el a koczkát ! Hogy az ördög meg a koczka együtt
menne a fenébe ! Száz angyalos aranyamból egy dénár

sem maradt. Hogy a nyavalya törné ki az *ötöst* ! Mitévő legyek ? Kölcsön nem kérhetek senkitől : egy ismerősöm sincs, se férfi, se gyerek, a kitől többet-kevesebbet kölcsön ne kértem volna. Csak tudnám, hol kaparinthatnék meg egy jó vastag pénztárczát, hogy elillanjak vele : biz Istók, megpróbálnám. Nini, Delia testvér ! Teremt' ugyse, kirablom.

DELIA és ARTICHOKE jönnek.

DELIA.

Artichoke, kérlek, ne fuss oly nagyon :
Meleg van és kissé fáradt vagyok.

ARTICHOKE.

Nem, biztosítom, Mistress Delia, nem fárasztom ki a vezetésemmel ; nagyon lassan lépkedünk.

MATTHEW.

Allj ! Ide az erszényt !

ARTICHOKE.

Úristen, rablók, rablók ! (*Elfut.*)

MATTHEW.

Hamar, hamar, erszényét, asszonyom.

DELIA.

E hangot gyakran hallám egykoron —
Hogyan — Flowerdale testvér útonálló ?

MATTHEW.

Az áldóját, apádnak köszönöm :
De most, testvér, ide a pénzt, hamar !

Hadd gondoskodjék rólam a világ ;
Ha megszülettem, élnem is kell, vagy mi,
Lopni se' bűn, ha nem akartok adni.

DELIA.

Hát minden jó érzés kiszállt szivedből ?
Gondold meg, mily szégyent hoz rád e tett.

MATTHEW.

Szégyen, nem szégyen : ide azt a pénzt ;
Megkötlek, testvér, másként rosszul járok.

DELIA.

Nem, csak ne köss meg : itt van mindenem ;
Bár szégyened' megváltaná e pénz !

OLIVER, SIR ARTHUR és ARTICHOKE jönnek.

ARTICHOKE.

Rablók, rablók, rablók !

OLIVER.

Rablók ? Merre ? Mi az, Mistress Delia ? Rablók ke-
zépe tetszett esni ?

DELIA.

Nem, Master Oliver ; ez itt Master Flowerdale ; csak
tréfált velem.

OLIVER.

Mit, Flowerdale ? Ez a kazemper ? Jó, hoty találko-
zunk, ficzkó ; nesze, fokt ezt ! (Üti.)

MATTHEW.

Most nem törődöm önnel, Sir, mert végezni valóm van.

DELIA.

Itt van ; Flowerdale testvér, kölcsön adom neked ezt a pénzt.

MATTHEW.

Köszönöm, testvér.

OLIVER.

Inkább váknák önt ketté, semhoty ez a kazficzkó-
ety fillért is kapjon ; te ha ön nem tudja mekőrizni,
majt mekőrzöm én.

SIR ARTHUR.

Kár volna, hogy e pályán támogassák :
Szokott mulatsága lesz így a gasság.

DELIA.

Hallod, testvér, hogy ítél minden ember :
Eredj ; bár Isten megjavítana !

OLIVER.

Jöjjön, elvezetem, nyukodt lehet, hús ilyen kazem-
pertől sem kell félni. Isten áltjon, ficzkó, akaszszanak
fel ; azt hiszem, nem is kell erre soká várni. Jerünk,
Sir Arthur. *(Elmennek mind, Flowerdale-t kivéve.)*

MATTHEW.

Fene egyen meg, hitvány gyapjukalmár !
Disznóhúsból van e ficzkó teremtvé :
A keze csak terűt emelni jó,
A szíve zsiros, kövér, mint az arcza ;
Az úri lélektől oly messze van,
Mint én ahoz, hogy marhákkal igyam,
S disznópásztor legyek, közel vagyok most. . .
Ej, ha barátság, pénz, mind semmivé lett :
Mindennek vége — Isten veled, élet ! *(Elmegy.)*

III. szín.

Más utca. Civet háza előtt.

ID. FLOWERDALE, LUCE (mint hollandi cseléd), CIVET és
FRANCES jönnek.

CIVET.

Hitemre, hálát érdemelsz ezért, jó Christopher. Köszönöm neked ezt a leányt ; nagyon tetszik nekem. Hát neked, Frances ?

FRANCES.

Komolyan mondom, Tom, nagyon, rendkívül tetszik ; olyan kedvesen beszél : — mondd, hogy is hívnak ?

LUCE.

Az én név, kérrem, Tanikin.

FRANCES.

Hitemre, szép név. Ó Tanikin, te kitünően tudsz új módi szerint fésülni.

LUCE.

Mindenhez értem, a mi a fejhez tartozza.

CIVET.

Micsoda vidékről való ez a leány, Kester ?

ID. FLOWERDALE.

Hollandi, Sir.

CIVET.

Mit, külföldi ? igazán ?

ID. FLOWERDALE.

Az, Sir.

FRANCES.

Ó, hiszen akkor te meg tudod nekem mondani, hogy csavarítják a csigát, hogy fodorítják a fürtöt.

LUCE.

Icchen, kérrem, mecch tudok.

ID. FLOWERDALE.

Csigát csavarítani! Fürtöt fodorítani! Mire való ez, asszonyom?

FRANCES.

Bolond vagy igazán. Tom, te tudod, mit gondolok.

CIVET.

Igen, igen, Kester. Haj-csigáról, haj-fürtről beszélnek. Kérlek, Kit, vezesd be ezt a leányt és mutasd meg neki a házamat.

ID. FLOWERDALE.

Igenis, Sir. — Jójj, Tanikin.

FRANCES.

Ó Tom, te ma meg sem csókoltál engem, Tom!

CIVET.

Nem, Frances, nem szabad a világ szemeláttára csókolózni. Isten őrizz, Franke. Nézz oda: Delia testvér megjött.

DELIA és ARTICHOKE jönnek.

CIVET.

Hozott Isten, kedves testvér.

FRANCES.

Hozott Isten, edes néném. Hogy tetszik a fejdíszem?

DELIA.

Nagyon szép, húgom.

CIVET.

Örülök, hogy megjöttél, Delia testvér, és rendelkezhetel a vacsora felől; nemsokára itt lesznek a vendégek.

ARTICHOKE.

Az ám, de ha a jószerencse nem segített volna, nem lenne most itt. Az a tolvaj Flowerdale el akart páholni bennünket; ha Master Oliver ott nem terem, kirabolt volna.

DELIA

Csitt, ficzkó, ne többet.

ID. FLOWERDALE.

Kirabolt volna? Kicsoda?

ARTICHOKE.

Bíz' Isten, senki más, mint Flowerdale; rablónak állott.

CIVET.

Hitemre, nincs ez így jól; de hála Istennek, hogy megmenekültél. Nem kerülnénk beljebb, testvér?

ID. FLOWERDALE.

Gyere csak ide, ficzkó. Igazán Flowerdale, az én egykori gazdám akart benneteket kirabolni? Kérlek, mondd meg nekem az igazat.

ARTICHOKE.

Igen, igen, éppen az a Flowerdale, a ki a te gazdád volt.

ID. FLOWERDALE (*halkan*).

Nesze, itt egy francia tallér, ne beszélj erről soha többet.

ARTICHOKE.

Nem én, egy szót sem. (*Félre.*) Itt gázságot szimatolok : minden erszénynek, a mit Flowerdale elszed, övé a fele ; azért adja nekem ezt a pénzt, hogy titkot tartsak. (*Fenn.*) Nem én, egy szót sem !

ID. FLOWERDALE.

Köszönöm.

FRANCES.

Nézz ide, néném ; van egy új hollandi cselédem ; olyan kedvesen beszél, hogy örömed telik majd benne.

CIVET.

Hogy tetszik neked, testvér ?

DELIA.

Nagyon tetszik nekem a cselédetek.

CIVET.

No, kedves testvér, úgy-e bejössz és utasításokat adsz a vacsorára nézvést ? Tüstént itt lesznek a vendégek.

DELIA.

Igen, testvér, mutasd csak az utat, megyek utánad.

(*Delia-t és Luce-t kivéve mind el.*)

DELIA.

Hollandi lány, egy szóra !

LUCE.

Mit parrancsol?

DELIA.

Luce húgom, sem ez a keréketört nyelv,
Sem a ruhád el nem változtat úgy,
Hogy rád ne ismernék. Mondd, mit jelent ez?

LUCE.

Megismertél, tudom ; de el ne árulj :
Azért öltöztem álruhába csak,
Hogy egy időre ismeretlenül
Legyek apám és jóbarátaim közt,
Míg azt nem láthatom, hogy az idő
Jobb útra térítette Flowerdale-t.

DELIA.

Ó, hisz gazabb a gaznál ; hagyd el őt,
Ne fordítsd újra szívedet felé !

LUCE.

Ilyen tanácscsal, kérlek, ne kinozz.
Gondold meg azt : akármilyen gonosz,
Egyetlen órán megváltozhatnak
A rosszaság, mely ölte e napig.
Azért hát testvér, el ne árulj, kérlek :
Akármikor lesz : későn sohse tér meg.

DELIA.

Tanács terajtd nem tud változtatni —
Nem bántalak, ha vak kívánsz maradni.

LUCE.

Köszönöm. — Most kell, hogy kedvébe járjak
Franke testvérünknek, a csúf ostobának !

(Elmennek.)

ÖTÖDIK FELVONÁS.

I. szín.

Utcza Civet háza előtt.

MATTHEW FLOWERDALE jön.

MATTHEW.

Megy tovább, a ki nem tudja, hol végződik az útja. Minden furfangot megpróbáltam már; nincs más hátra, mint hogy felkössem magam. Tegnap két óra óta abból a fűszeres kalácsból élek, a mit egy temetésen adtak; italt meg egy csapszékben kaptam, teherhordók közt; ezt csak olyan ember birhatta meg, a kinek igazán egy fillérje sincs — úgy értem, hogy a társaság miatt, mert mind erős legények. Ki jár itt? Az a két csaló, a ki minden pénzemet elnyerte. Megpróbálom, adnak-e kölcsön valamit.

DICK és RALPH jönnek.

MATTHEW.

Nini, Master Richard! Hogy van? Hogy vagy, Ralph? Biz' Istók, uraim, fel kezd kopni az állam; lennétek olyan szivesek, hogy legalább egy angyalos aranyat adjatok kölcsön ketten? Tudjátok, hogy százat nyertetek el tőlem a minap.

RALPH.

Mit? Egy angyalost? Itt sülyedjünk el, ha az utolsó

fityingig el nem vesztettük egy órával azután, hogy ott hagytál minket.

MATTHEW.

Kérlek, kölcsönözzetek annyi, hogy a vacsorámat kifizethessem. Megadom majd, úri szavamra mondom.

RALPH.

Egy garasunk, egy fillérünk sincs, mondom.
Nagyon csudálom, Master Flowerdale,
Hogy pénzt ily ész nélkül tékozolja.
Hisz egy órában többet elveszt,
Mint más derék ember egy évbe' költ.
Szégyen! Keressen tisztos mesterséget,
Ne éljen ily csavargó életet.

(Dick és Ralph elmennek.)

MATTHEW.

Csavargó, az! De ti gazabbak vagytok:
Az ad tanácsot, ki megcsalt elébb.
E gazok tettek azzá, a mi lettem,
S hogy az vagyok, ők rőjják fel legelsőbb.
No, mindegy, van még hátra egy barátom:
Itt lakik egy vén sárkány a közelben,
Kit egykor én bujtattam jó ruhába;
A hány fogat csak rejteget a szája,
Annyi húsz fontom bánja legalább:
Most, pénzem fogytán, fölkeresem ezt;
Tudtommal itt lakik ez úri dáma. (Kopogtat.)
Hahó! Otthon van Mistress Apricock?

RUFFIAN jön.

RUFFIAN.

Miféle gaznép kopog ily merészen?
Te vagy, vén tékozló? Ide kerültél?

Te, a ki végigcsaltad már a várost?
 Az úrnőm látott, s azt üzenteti:
 Vagy elkotródol a kapunk elől,
 Vagy oly köszöntőt küld le, a miben
 Nem tellik kedved: jobb lesz hát, ha mégy.

(*Elmegy.*)

MATTHEW.

Rendjén van: ha az éhkoppot nyeled,
 Vén, festett ringyók így bánnak veled.
 No jó — ha cserben hagytok, útonállók,
 Tisztes polgárnál tán jobb szót találok.

ÖREG POLGÁR jön.

MATTHEW.

Uram, könyörgök, szánjon meg egy olyan embert,
 a ki valaha jobb sorsban volt, mint most látszanék;
 de ha csak valami csekélységet kérhetnék öntől, annyit,
 hogy a barátaimhoz eljuthassak — hálásan megkö-
 szönném addig is, míg megszolgálhatnám ezt a nagy
 jóságot.

POLGÁR.

Pih, ifju ember, rossz úton haladsz!
 Nagyon sok ilyen van már városunkban;
 De mert e sorban még nem láttalak,
 S közönséges koldusnak nem ítéllek:
 Itt egy arany, hogy magadon segíthess.
 Menj haza; erre el ne bízd magad:
 Ily rossz kezdetre rosszabb vég szakad!

(*Polgár elmegy.*)

MATTHEW.

Roszbabb vég! No, ha rosszabbal nem végződik a
 dolog, mint angyalos aranyakkal, akkor nem félek.

Nem, most már, hogy a kezdet ilyen szerencsés volt, egy kétgarasos erszény sem menekül előlem : — Istók ugyse', jön is már egy másik.

POLGÁRASSZONY jön ; előtte fáklyát vivő szolgál.

MATTHEW.

Adjon Isten, szép asszony. Ha kegyes volna, nemes asszonyom, egy szegény nemes ember, egy ifjabb fiú szükségére fordítani a szemét : Isten bizonyosan három-an nyit adna vissza érte. Olyan emberről van szó, a ki soha egy garast, egy fillért, egy fityinget sem kért eddig senkitől.

POLGÁRASSZONY.

Allj meg, Alexander. Hitemre, derék ember, nagy kár érte. Itt van barátom, ez az egész pénz, a mi nálam van, két shilling ; Isten áldjon meg.

MATTHEW.

Isten fizesse meg, édes asszonyom. Ha van valami barátja — vagy egy kerti háza, a hol barátul használhatna fel egy szegény nemesembert : én rendelkezésére állok mindenféle titkos szolgálatra.

POLGÁRASSZONY.

Köszönöm, barátom ; kérlek csak, hadd lám még egyszer, mit is adtam neked ; az egyik egy réz-shilling : add ide, itt van egy fél korona aranyban. (*Matthew odaadja a pénzt.*) Most pedig takarodj, gazember ! Titkos szolgálat — minek nézel engem ? Megérdemelnéd, hogy megkorbácsoljanak ! Ez egyszer visszakaptam a pénzemet, most már inkább az akasztófán lássalak, sem hogy egy fillért is adjak neked. Titkos szolgálat ! — Jerünk, derék Alexander. (*Polgárasszony és szolgál elmennek.*)

MATTHEW.

Ez már aztán balszerencse : úgy veszem észre, gazsággal nem lehet boldogulni. Megint jönnek. Uram bocsá', Sir Arthur és Master Oliver. Bánom is én, szoba állok velük.

SIR ARTHUR és OLIVER jönnek.

MATTHEW.

Adjon Isten, Sir Arthur ; adjon Isten, Master Oliver.

OLIVER.

Itt vaty, ficzkó ? Rászántat makat, hoty kiállj, te nyomorult ?

MATTHEW.

Nem, Master Oliver, nem vívok önnel.
Jól tudja ön, nem ezt akartam én ;
Ravasz fogás volt ez csak, Luce kezéért —
Önt nem akartam soha bántani.

OLIVER.

És hol van most az a nemes úriasszony, a feleséket, te kazemper ? Hol van, ficzkó ? Hol ?

MATTHEW.

Hitemre, Master Oliver, beteg, nagyon beteg : és Isten a tanúm, nem tudom, mitévő legyek azzal a derék asszonynyal.

OLIVER.

Montt mek nekem az ikazat ; petek ? Ikazat szólj, fityelmeztetlek !

MATTHEW.

Szavamra, igazat mondok, Master Oliver ; ha csak azt a kis szivességet megtenné, hogy negyven shillinget

kölcsön adna nekem — Isten úgy segéljen, megadnám, mihelyt módját tudnám ejteni — úri szavamra mondom.

OLIVER.

Jó, azt montot, hoty a feleséket peték ; itt van netyven shilling ; att ota a feleséketnek. Hallot, otaatt, különpen úty elpáhollak, a hoty mék éppen a hét esztentőpen el nem páholtak, vityázz !

SIR ARTHUR.

Valóban, Oliver, kár néki adni
E pénzt, ki nem törődik asszonyával.

OLIVER.

No hiszen, csak tutjam mek !

MATTHEW.

Igazat szólok, Sir Arthur, a milyen igaz, hogy úriember vagyok.

OLIVER.

No, Isten áltjon, ficzkó : jerünk, Sir Arthur.
(*Sir Arthur és Oliver elmennek.*)

MATTHEW.

Ez már, szavamra, pompás egy dolog ;
Egy óra alatt öt kerek arany !
Ha tart ez üzlet, nem kell soha más ;
Üdv, szép arany ! Ég véled, koldulás !

ID. és IFJ. FLOWERDALE jönnek.

IFJ. FLOWERDALE

Nézz körül, Kester, megtalálod-e a házat.

MATTHEW.

Ki jár itt? A nagybátyám meg a szolgám, Kester? Biz' Istók, ők azok. Hogy van, bátyám? Hogy vagy, Kester? Szavamra, bátyám, kölcsön kell nekem adnia valami pénzt. Feleségem, az a szegény asszony, Isten úgy segéljen, nagy beteg: a száz aranyat, a mit adott, elrabolták tőlem, odavan.

IFJ. FLOWERDALE.

Oda, valóban. Jőjj, Kester, jerünk.

MATTHEW.

Ne menjen, bátyám! Bátyám, hallja-e?

IFJ. FLOWERDALE.

Szemforgató, menj, rád sem hallgatok.
Hagyjuk itt, Kester!

MATTHEW.

Derék Kesterem!

ID. FLOWERDALE.

Sir, nincs önnek semmi mondanivalóm. — Nyisd ki a kaput, 'kin: aztán jó lesz, ha bezárod, mert gazember van idekűnn.

(Id. és Ifj. Flowerdale bemennek.)

MATTHEW.

Vén hazug gazember vagy, az!

LUCE kilép CIVET házából.

LUCE.

Mi baj mecchvan? Kicsoda ön, fiatalemberr?

MATTHEW.

Úgy segéljen, hollandi leány ; azt mondják, azok jó-lelkűek. Ugy segéljen, megpróbálom.

LUCE.

Kicsoda ön, fiatalemberr? Mért nem beszél?

MATTHEW.

Hitemre, szivecském, szegény úriember, a ki egy kis pénzmagot kérne, ha meg nem haragszik érte.

ID. FLOWERDALE visszajő.

LUCE.

Urram Isten ! Ilyen fiatal kódis !

MATTHEW.

Kódis, szivecském ? Nem tudom, hogy érti ezt a szót ; de annyi szent, hogy szinte koldus vagyok.

LUCE.

Nem házas emberr ön ? Hol a felesécche ? Itt van az ecchész pénzem ; vegye el ezt.

MATTHEW.

Micsoda, arany, kisasszonykám ? Ez már derék !

ID. FLOWERDALE *(félre)*.

Ha van még benne valami jó, most megbánja a bűnét.

LUCE.

Méért nem beszél ? Hol van a felesécche ?

MATTHEW.

Meghalt, meghalt, meghalt, azaz hogy ő tett tönkre engem. Elköltötte mindenemet és gazembereket fogadott a szemem láttára, hogy elbánjanak velem.

LUCE.

Jól bánt vele?

MATTHEW.

Hogy jól bántam-e? Olyan jól még Angliában aszszonynyal nem bántak, mint én ővele. Mindig hintón járattam; az étele negyven fontomba került havonként: de hát meghalt, s a sírjában az én gondjaim is elvannak temetve.

LUCE.

Icchazán, az nem volt szép.

ID. FLOWERDALE (*félre*).

Gonoszabb ördög, mint valaha volt,

MATTHEW.

Te Master Civet házához tartozol, ugy-e?

LUCE.

Icchen.

MATTHEW.

Jól van. Ebben a házban semmi sincs, a mire nekem ne volna jussom. Isten a tanúm: ha ilyen fehércseléd lenne a feleségem, mint te, nincs férfi Angliában, a ki jobban a tenyerén hordozná, — csak pénze legyen.

EGY HANG ODABENT.

Tanikin!

LUCE.

Várrj, hiv valaki : mindjárrt visszajövök mecchint.

(Bélülről újra kiállanak. Luce bemegy.)

MATTHEW.

Szavamra, ez a hollandi fehércseléd szerelmes belém.
Nem nagyszerű volna ellopadni Civet minden drágaságát és elillanni?

ID. FLOWERDALE.

Bitangság volna. Master Flowerdale,
Nem fél hát Istentől, lelk'ismerettől?
Miért halad ily bűnös útakon?

MATTHEW.

Miért? Ej, hát azért, hogy élni tudjak.

ID. FLOWERDALE.

Igy élni! Pih, minő egy élet ez!
Meglátszik rajtad, hogy mily gyáva vagy.

MATTHEW.

En, gyáva? Miből látod, mondd meg?

ID. FLOWERDALE.

Ej, hát egy fiúcskától is képes vagy egy hatost kölcsönkérni.

MATTHEW.

Az áldóját, mi gyávaság van ebben? Merek én férfitől is kérni, akár Anglia legerősebb emberétől is, csak adjon : hadd, hogy kérjek kölcsön, a hogy tudok, ők aztán jussanak a pénzükhöz, a hogy tudnak. És mindenki tudja, hogy százszor is kilábolhattam volna, ha akarok — ki én!

ID. FLOWERDALE.

Nem akaratlan : gyávaságon múlt az.
 Nem ad pénzt senki, hogyha nincs mire :
 S mi van tebenned más, mint csalfaság ?
 Delia most felköttethetne, ha
 Meg nem sajnál a húga kedviért.
 Menj, menj innét — ha itten ácsorogsz,
 Előbb esel kezükbe, mint hiszed.

MATTHEW.

Megvárom itt, míg a hollandi cseléd kijő, még ha
 a pokol minden ördöge idegyűl is.

(Id. Flowerdale bemegy Civet házába.)

SIR LANCELOT, MASTER WEATHERCOCK és ARTICHOKE jönnek.

SIR LANCELOT.

Hol az a kapu ? Nem hagytuk el, Artichoke ?

ARTHUR.

Ugy segéljen, van itt valaki ; megkérdem. Hallja-e,
 Sir ? Mit, olyan büszke ? Nem hallja ? Merre van Master
 Civet háza ? No, nem akar megszólalni ? Oliver, hisz'
 ez az a tolvaj Flowerdale.

SIR LANCELOT.

Csudálatos ! Itt vagy, silány gazember ?
 Csaló, bitang, zsebmetsző, koczkarázó !
 Mely árok lett a lányom sírja, hitvány ?
 Ravasz ficzkó, a ki végrendelést ír,
 Erényes arcot ölt, s azt tetteti,
 Hogy istenesen hal meg, hogyha kell.
 «Lányát kérem, végrendelést tesztek !» — —

Szólj, hitvány, hol a lányom? . . .
 Megmérgezted, tudom, vagy fejbeverted :
 — — Megcsalja a jó Master Weathercockot,
 Hazug végrendelettel ; összedönti
 Jól megfontolt határozásomat.
 Aztán megcsalja a de'nshire-i ifjút :
 Eh, börtönbe veled !

MATTHEW.

Börtönbe ? Miért ? Sir, én nem megyek.

CIVET és felesége, OLIVER, SIR ARTHUR, ID. FLOWERDALE,
 IFJ. FLOWERDALE és DELIA jönnek.

SIR LANCELOT.

Ó, itt a nagybátyja : hozta Isten mindnyájukat, uraim.
 Csaló ez, uraim, és gyilkos is, nagy a gyanum ! A leányom nincs sehol ; keresték, nem tudnak ráakadni. —
 Alávaló !

IFJ. FLOWERDALE.

Atyámfia, bármily hitványul él :
 Ám én megengedem, Isten nevében,
 Tegyen vele, a mit akar.

SIR LANCELOT.

Hitemre :

Börtönbe vele !

MATTHEW.

Miért börtönbe ? Abból nem eszik — nem tartozom
 önnek semmivel.

SIR LANCELOT.

Add hát elő a lányomat ! — El vele !

MATTHEW.

Menjen, keresse meg a lányát. Mivel vádolhat engem ?

SIR LANCELOT.

Gyilkossággal gyanusítalak. Eredj ; el vele !

MATTHEW.

Gyilkolja a kutyáit ! Én gyilkoltam volna meg a lányát ? Bátyám, tudom, hogy ön kezeskedik értem.

IFJ. FLOWERDALE.

Nem én, még ha magam volnék is a börtönőr és te a fogoly.

SIR LANCELOT.

Eredj, el vele !

LUCE jön.

LUCE.

Urristen, várják : mit akarnak véle ?
Mit tette, mondják, ez az ifjú emberr ?

WEATHERCOCK.

Megölte a feleségét, asszony.

LUCE.

A felesécchét ! Az nem jó, az nem szép.

SIR LANCELOT.

Ne akaszzkodj rá, asszony, különben vele küldelek.

LUCE.

Vele se bánja máskép, mint velem :
Azt mondta nékem, hogy szívéből szeretet.

FRANCES.

Börtönbe viszik a cselédemet — hogyan, Tom, te türöd ezt?

CIVET.

Nem, engedelmével, atyám, nem csavargó lány ez — a feleségem szobalánya; hű, mint a kutya.

SIR LANCELOT.

Eredj, bolondok vagytok mindaketten.
Civet fiam, hidd el, gaz terv ez itt;
Ez álrúhás, kóbor személy azért jött,
Hogy elrabolja pénzed, ékszered'. —
Börtönbe hurczoltatlak, te czafat!

LUCE.

Nem vagyok czafat, sem hollandi nő:
Börtönbe nem megyünk, sem én, sem ő.
Ismertek most? No, ne bámuljatok!

(Ledobja hollandi ruháját.)

Apám, tudom, hogy megbántottalak;
S kötelességem bár, mint gyermekednek,
Előtted térdet-fejet hajtani:
Más útra térek mégis — és neki
Adom alázatos szerelmemet.

SIR LANCELOT.

Elfajzott gyermek! Ennek a bitangnak?

LUCE.

Ó Master Flowerdale, ha fájdalom
El nem fojtotta hangodat: beszélj,
Szólj bár egy szót hűséges hitvesedhez;
Vagy megvetés bénítja nyelvedet?

Fordulj felém ; nem vagyok szerecsen,
 Buja Cressida, változó Heléna —
 Elvesztésed veszejtett engem el.
 Elfordulsz mégis ? Akkor sejtem én :
 Szomorubb nálad nincs e föld színén.

MATTHEW.

Asszony, csudálom az asszonyt valóban !
 E szűz erény uj lelket önt belém ;
 E lélek elpirul nagy szégyenében,
 Arczomnak pirján látszik ez a szégyen !

SIR LANCELOT.

Menj, tettető ! Kérlek, ne higgy neki !

LUCE.

Ne higgyek néki ? Legyek kárhozott,
 Ha láttam őszintébb bűnbánatot.

SIR LANCELOT.

Ha sorsod a nyomor : maradj magadnak,
 Kövesd a sorsodat — én megtagadlak.

OLIVER.

Verjenek mek úty, mint a fehér vásznat a kalló-
 malompan, ha mek nem rikatott.

ID. FLOWERDALE.

Ha van még benne szív, most bánja bűnét.

SIR ARTHUR.

Megindítja a szívemet.

WEATHERCOCK.

Nem tehetek mást : sírok, igazán !

IFJ. FLOWERDALE.

Ily nőt vadállat bánthat meg csupán.

MATTHEW.

Nyugodj meg : elnyerem apád kegyét,
És visszaszerzem vesztett jó hirem' ;
Urak, könyörgök, higgyetek nekem ;
Oly változást láthattok nemsokára,
Minőt remélni soh'sem mertetek.

OLIVER.

Ha széjjelváknak is : hiszek neki.

SIR LANCELOT.

Micsoda, hisz neki ?

WEATHERCOCK.

Úgy segéljen, magam is.

SIR LANCELOT.

Mit — hiszi, hogy valaha üdvözül ?

WEATHERCOCK.

Hát az bizony nehéz lesz.

OLIVER.

Nohát én esküszöm, hoty mekváltozott. És, Master Flowerdale, éppen a reménypen itt van netyven font, a mipől új életet kezthessen. Utyan, ne szétyenkezzék, fokja, no, fokja : letyen jó férj, szeresse a felesékét ;

és nem lesznek híjján másik netyvennek sem, arra esküszöm.

SIR ARTHUR.

Szegény vagyok ; de ha hallgatsz reám,
Tanítalak tehetségem szerint ;
Nődnék pedig e gyémántot adom —
Gyémánt-szilárd legyen hűségetek.

MATTHEW.

Köszönöm, jó Sir Arthur ; Oliver,
Őn, a ki ellenségből lett barátom,
Kötelességemmé teszi, hogy e
Nagy jóságát valaha megfizessem.

OLIVER.

Micsota ! Szó se letyen mekfizetésről ; van itt még
netyven fontom Luce számára, fokt ! Mit, azt hiszet,
hitvány kazficzkó vatyok, hoty elhajítot a pénzemet ?
És van még száz fontom, hoty valami jó vállalkozásra
fortítsuk. Remélem, az apósot és a natypátyát is kö-
vetik a peltámat.

IFJ. FLOWERDALE.

Igaza van : ha ilyen életet
Nem él ezentúl — mindenem' örökli.

SIR LANCELOT.

De tőlem egy garast se kap soha.
Csaló gazember ez, a ki megölte
Apját, e tisztos, szorgos öreget,
Ki a tenger veszélyit hívta ki.
Hogy őt eltartsa s erényben nevelje.

WEATHERCOCK.

Micsoda, megölte az apját ?

SIR LANCELOT.

Igenis, gonosz élete hírével.

ID. FLOWERDALE.

Sir, ön rosszul tudja a dolgot.

SIR LANCELOT.

Mit, vén hunczut, hiszen magad beszélted így nekem !

ID. FLOWERDALE.

Megrágalmaztam : büntetésemül
Itt van gazdám számára húsz arany.

MATTHEW.

Nem, én többet vétettem ellened :
Inkább, mit adtál, azt is visszavedd.

FRANCES.

Haha, húgom, te bűvöcskát játszottál Tommal. Mit
adjak neki a háztartásához ? Delia néném, odaadjam-e
a legyezőmet ?

DELIA.

Legokosabb, ha a férjedet kérdezed meg.

FRANCES.

Odaadjam, Tom ?

CIVET.

Add csak, Franke ; veszek én neked újat, hosszabb
nyelűt.

FRANCES.

Pirosat, Tom !

CIVET.

Igen, piros tollasat.

FRANCES.

Nesze, húgom, itt a legyezőm a háztartásodhoz ;
 hogy jó meleget tartson.

LUCE.

Köszönöm, néném.

WEATHERCOCK.

Jól van ! A szép Luce vagyonához im
 Itt negyven shilling — és még negyvenet
 Adok majd néki. — Ej, Sir Lancelot,
 Szeretném, hogyha már kibékülnének.

SIR LANCELOT.

Nem én : hamisság ez az egész ; elkölti az, ha egy
 milliót adnak is neki.

ID. FLOWERDALE.

Mit ér a lánya hozománya, Sir ?

SIR LANCELOT.

Ha derék ember vette volna el,
 Ezer fontnál is több lett volna az.

ID. FLOWERDALE.

Fizesse hát ki s én írást adok,
 Hogy három annyival móríngolom.

SIR LANCELOT.

Írást ad, Sir ! Ki ön tulajdonképen ?

ID. FLOWERDALE.

Olyan ember, kit London városában
Becsülnek úgy, mint önt, Sir Lancelot.

SIR LANCELOT.

Nemrég e tékozló szolgája volt még !

ID. FLOWERDALE.

Nézzen meg jobban most már, álcza nélkül :
Ne törje a fejét e változáson. *(Ledobja maszkját.)*

SIR LANCELOT.

Master Flowerdale !

MATTHEW.

Atyám ! Ó, szégyenlek ránézni is !
Bocsásd meg elmúlt bolondságaim' !

ID. FLOWERDALE.

Meg van bocsátva minden, gyermekem.
Megváltozásod boldoggá teszen,
S hálát adok az égnek, hogy e lányt
Elküldte, lelkedet megmenteni.

LUCE.

Öröm öröme gyűl : áldott legyen az Úr !

WEATHERCOCK.

Légy üdvöz a halálból visszatérve,
Jó Flowerdale : mi már halottnak hittünk.

ID. FLOWERDALE.

Magam költettem holt hírét magamnak,
Hogy lássam így fiamnak jellemét ;

Ezzel tehát nem kell vádolni őt.
 De most, ficzkó, vigyázz :
 E betegségbe ne ess' vissza többet,
 Mert a ki egyszer kigyógyult belőle :
 A verekedés, szószátyárkodás,
 A részegség, a gőg betegségéből,
 S e nyavalyába visszaesik újra :
 Azt már csak a halál gyógyítja meg,
 Elvész, mint lázas, őrjöngő beteg.

MATTHEW.

Miként a poklot, úgy utálok én
 A bűnnek útját !

IFJ. FLOWERDALE.

Úgy legyen, öcsém.

SIR LANCELOT.

Nos, jó, remélem, hogy becsületes
 Emberré válsz : kegyembe veszek én is.
 Flowerdale testvér, szívemből köszöntöm :
 Ön érdeme, hogy minden jóra fordult,
 Örvendek rajta. Jerünk ünnepelni.

OLIVER.

Nem, várjunk még ety kicsit. Mekikérte, hogy kárpótlást at Sir Arthurnak és nekem : itt van lekpölcsepp lánya ; hatt lássuk, melyiket választja kettőnk közül.

SIR LANCELOT.

Hitemre, az én jóakaratomban
 Nem lesz hiány : nyerjék meg az övét.

OLIVER.

Mit szól hát ön, kisasszony?

DELIA.

Sir, az öné a szívem —

OLIVER.

No, akkor kültjenek papért és én ety pillanat alatt
elintézem a totkot — el én!

DELIA.

Bocsánat, Sir : úgy értem, az öné
Szívem szeretete, a becsülésem,
A barátságom — de nem a szerelmem.
Nem akarom a pártát félrevetni,
Engem lányfővel fognak eltemetni.

SIR ARTHUR

Örök lányságra ne íteld magad,
Erényes szépem : szeretni születted!

OLIVER.

Jól montja, Sir Arthur ; szerelemre született, épen
mint az anyja : de kérem, montjon nekünk valami
okot, miért nem akar férjhez menni?

DELIA.

Nem mondom én, hogy bűn a házasság élet,
(Nincs abba' kétség, hogy az szent dolog ;)
Ezer asszonyi gondtól, bajtól félek,
Gyermek-öközta bűrre gondolok ;
Magamba' vágyom élni életem' :
Férj, még ha jó is, soh'sem kell nekem.

OLIVER.

Hát akkor én is akklekény maratok. Fittyet hányok az asszonyoknak, ha az asszonyok is fittyet hánynak nekem. No, nem metyünk épételni?

ID. FLOWERDALE.

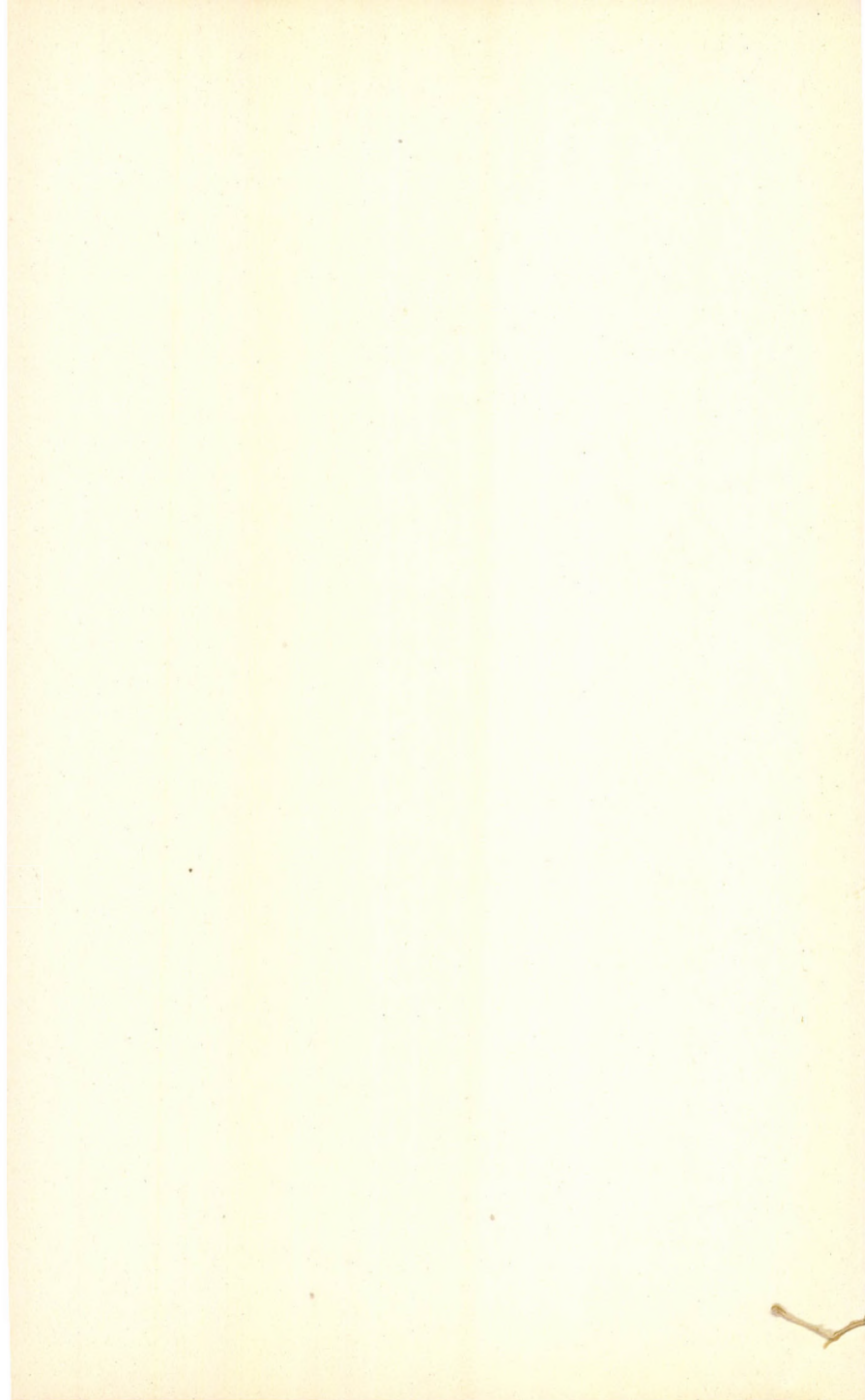
Holnap Marklaneben vendégeim lesztek:

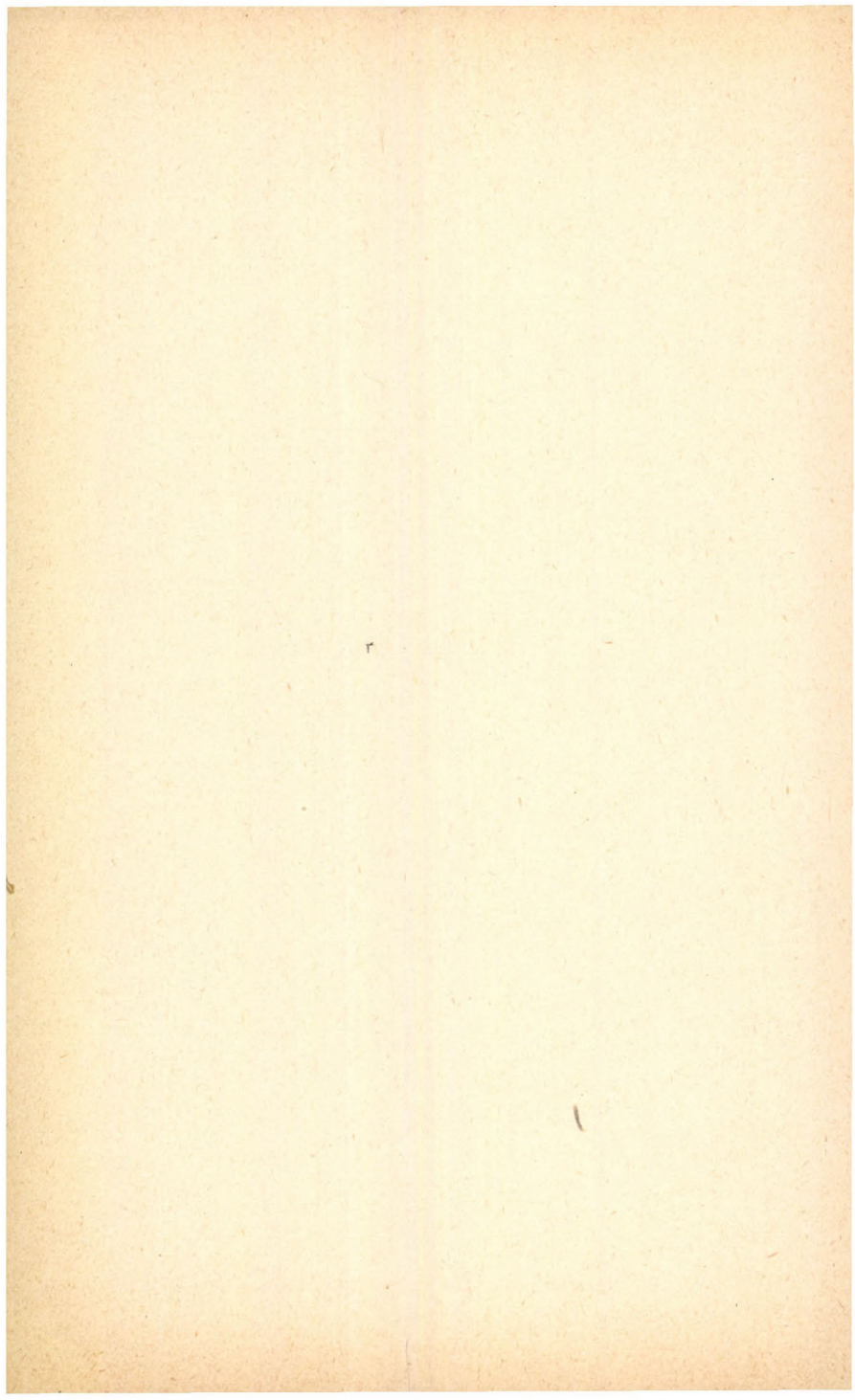
Ma Cívet úr vár lakomára minket,

Üritsük itt egymásra serlegünket!

(Mind elmennek.)

Vége.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.